

MRK - - Bible En Ayizo

Maki

Maki

Maki

Wendagβεε Jezu tɔn dɛ́ Maki wlaan ɔ

Wendagβεε Jezu tɔn dɛ́ Maki wlan ɔ

Xónúusóqótê

Wendagβεε xe ɔ, Maki wε wlan. Maki ma xodo Jezu dɪ ahwanvŭ lé xa γε. Amɔ, e xodo mesedo Pɔlu kpo Piyεε kpo, bo wa Wendagβεε jijla zɔ xe é dɛ́ Jezu yi jixwe godo ɔ. Piyεε wε e ka wa azɔ xe tawun. Maki nyi Jwifu, bɔ Piyεε ji wε e gbɔn bo yi Klisu se (1 Piyεε 5.13), bo wlan wema xe ɔ sɛdo mayisenɔ lɛ. Wendagβεε wema xe ɔ hwe hu dɛle bi, bɔ bibεmε utɔn doxya dɔ Jezu wε nyi Mǎwu vi ɔ. Bɔ dɔ vivɔnu utɔn ɔ, ahwanyitɔ-kanwekogǎn Hlɔmanu dɛ́ nɔ Jezu

sin ku tenme ɔ lɔsu ɔ kunnɔ na (Maki 15.39).
Wema ɔ xle ɔ Jezu we Mǎwu na ace bɔ e na gbɔ
azɔn, bo na hwlen me gan, bo na sɔ hwe ke me. Jezu
lɔsu ka le ɔdɛxle ɔ mi we nyi Gbetɔvi ɔ. Wema xe ɔ
ɔdɛ Maki wlan ɔ, e hen ɔ e na ma e do akpa awe :
nukɔntɔn ɔ ɔ ɔ xo do azɔ ɔdɛ Jezu wa le wu (Maki
1.1—9.10) ; bɔ ɔ do akpa awego ɔ me ɔ, Jezu ɔ ɔ xo do
ɔdɛ e na ɔ du axɔsu ɔ do fɔnzɔnku utɔn godo ɔ ɔ wu
(Maki 9.11—16.20). Amɔ, azɔ Jezu tɔn le xo we
wema ɔ ɔ ɔ tawun. Maki ma ka ɔ ɔ nu le ɔ ɔ je ɔ ɔ
godo ge. E ɔdɛxle ɔ Jezu we nyi Me ɔdɛ Mǎwu sɛdo
bɔ e na hwlen gbe ɔ bi gan ɔ, ɔ ɔ ɔdɛ Mǎwu sɔ xle
Piyee ɔ ɔ xa.

Ɖɛ è má wěmáa xé ɔ mē ɔ ɔ ɔ die :

Jaan Yehwesinlenámétó ɔ sin azɔ (1.1-13)

Azɔ ɔdɛ Jezu wa ɔ ɔ Galile le (1.14—9.50)

Jezu tónnó Galile bo wa yi Jeluzalemu (10.1-52)

Jezu sin azan godo godo tɔn le ɔ ɔ Jeluzalemu
kpo ku utɔn kpo (11.1—15.47)

Jezu fɔn zɔn ku, bo sɔ uɔe doxya me le, bo yi
jixwe (16.1-20)

1

Jaan Yehwesinlenámetó ɔ ɔ Mǎwuxo

*(Matíe 3.1-6,11-12 ; Lwíki 3.1-6,15-18 ; Jaan
1.19-28)*

¹ ðě Jezu Klisu, Mǎwu vi ɔ sin Wɛnɔagbe ɔ be ɔ ɔ
ɔ die. ² E wlan do gbeyiɔtót Mǎwu tɔn Ezayi sin wema
me bo ɔ :

*« ðoto, un na se mesedo ce do, bɔ e na je nukɔn bo
blo ali ɔ na we.*

³ Gbe ɔ ɔ ɔ ɔ gbetotlo me ɔ bo nɔ ɔ :

*"Mì blo ali ɔ na Aklunâ,
Mì jɔ ali utɔn le." »*

⁴ Bɔ Jaan Yehwesinlenámetó ɔ wa xwêtón ɔ
gbetotlo me, bo ɔ Mǎwu xo jla na me le ɔ. E nɔ ɔ
na me le ɔ é ne leɔ jɔ bo le yehwesin, na Mǎwu na
sɔ hwe ke é. ⁵ Judênu le kpo Jeluzalemunu le kpo bi

nɔ yi Jaan de, bo nɔ ɔ̃ hwe étɔn le. Bɔ e nɔ le yehwesin na é ɔ̃ Juden tɔ ɔ me. ⁶ Jaan nɔ do awu ɔ̃ e sɔ lakunmi sin fun blo na ɔ, bo nɔ sin gojiblanu langbazáanô ɔ̃ de d'e ji. E nɔ ɔ̃ bɔsukle, bo nɔ nu awinmi aku-aku. ⁷ Jaan nɔ ɔ̃ na me le ɔ̃ : « Me ɔ̃ hu gan un ɔ ɔ̃ godo bo ja, bɔ un ma je xe bo na we yi do, bo na tun afɔkpa utɔn le sin kan lɔsu ge. ⁸ Nye ɔ, sin we un sɔ ɔ̃ yehwesin le nyi na m̀ ɔ. Amɔ, Yesinsen we uwɔ na sɔ le yehwesin nyi na m̀. »

Jezu le yehwesin

(Matie 3.13-17 ; Lwiki 3.21-22)

⁹ Ɖo hwenenu ɔ, Jezu tɔ́nnɔ́ Nazaleti ɔ̃ Galile bɔ Jaan le yehwesin n'e ɔ̃ Juden tɔ ɔ me. ¹⁰ Bɔ ɔ̃ Jezu tɔ́nnɔ́ tɔ ɔ me haɔokpo ɔ, e mɔ bɔ jixwletinkan ɔ hun. Bɔ Yesinsen jete do ji utɔn ɔ̃ ahwanlen xa. ¹¹ Bɔ gbe ɔ̃ ɔ̃ zɔn jixwe bo ɔ̃ : « Vi ce venavena we a nyi, bɔ xome nɔ hun un do awu we. »*

---

*1.11 Matie 3.17 ; Maki 9.7 ; Lwiki 3.22

Awovi ten Jezu kpɔn ɔo gbetotlo me

(Matie 4.1-11 ; Lwiki 4.1-13)

¹² Bɔ haɔokpo ɔ, Ye Mǎwu tɔn kpláan Jezu yi gbetotlo me. ¹³ Flen we Awovi^N ten e kpɔn te na azan kanɔe. E ɔo gbekanlin le me bɔ wensagun Mǎwu tɔn le nɔ tɔju i.

Jezu ylo ɔnyito ene

(Matie 4.12-22 ; Lwiki 4.14-15 ; 5.1-11)

¹⁴ Ɖě e wle Jaan godo ɔ, Jezu yi Galile. E je Wen ɔagbe Mǎwu tɔn ɔ jla na me le ji. ¹⁵ E nɔ ɔo : « Gan ɔ xo, bɔ Axósúɔúɔú Mǎwu tɔn sekpa. Mì levo jo bo ɔinu na Wenɔagbe ɔ. »*

¹⁶ Jezu ka ɔo Galile tɔ ɔ to gbɔn ɔ bo mɔ Simɔ kpo nɔvi ɔ Andle kpo bɔé ɔo ɔo nyi ɔ. Ɖo, ɔnyito we é nyi. ¹⁷ Jezu ɔo na é ɔo : « Mì xodo un na ma kplɔn mì ɔě mì na nɔ kpláan gbeto le wa dye ɔo ɔ. » ¹⁸ Bɔ

---

^N**1.13** Awovi : legba, satan.

***1.15** Matie 3.2

haḍokpo ɔ, é jo ḍo étɔn lɛ do, bo xodo Jezu. ¹⁹ Bɔ Jezu sɛyi nukɔn kpeḍe bo mɔ Jaki Zebeḍe vi ɔ, kpo nɔvi ɔ Jaan kpo ḍo t̂jihũn étɔn mɛ, bɔ é ḍo ḍo étɔn lɛ blo ḍo ɔ. ²⁰ Jezu ylɔ é haḍokpo. Bɔ é jo étɔ ɔ Zebeḍe kpo gbatesɔtɔ lɛ kpo do bo xodo Jezu.

**Jezu ḍe acekpikpa utɔn xle ḍo tokplegbasa
Kapɛnawumu tɔn mɛ**

(Lwiki 4.31-37)

²¹ Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo wa yi Kapɛnawumu. Bɔ Jezu byɔ tokplegbasa ɔ ḍo gbɔjɛzán Jwifu lɛ tɔn gbe, bo ḍo nu kplɔn mɛ lɛ ɔ. ²² Nukplɔnmɛ utɔn byɔ ayi mɛ na mɛ ḍě ḍo to ḍo e lɛ. Ḍo, e ma nɔ kplɔn nu mɛ ḍi senkplɔnmetɔ lɛ xa gɛ. Amɔ, e nɔ kplɔn nu mɛ kpo acekpikpa kpo.* ²³ Bɔ hwenɛnu ḍokpo ɔ, dawɛ ḍe ka ḍo tokplegbasa ɔ, bɔ ye nyananyána ḍe ḍo gbɛzan utɔn mɛ. Dawɛ ɔ nɔ flɛn kpowun bo do axwa bo ḍo : ²⁴ « Aoo ! Jezu

---

*1.22 Matíe 7.28-29

Nazaleti tɔn, mǐ kpo hi kpo kpedo nuɖe we a ? A wa bo joɖo na gu kun na mǐ we a ? Un nyɔ we nyi, Memime Mǎwu tɔn we a nyi. » ²⁵ Jezu wa adan do ye nyananyána ɔ kpo gbe syensyen kpo bo ɖɔ : « Ci xwi bo tɔn zɔn dawɛ xe ɔ me ! » ²⁶ Ye nyananyána ɔ hunhun dawɛ ɔ kpo hlɔnhlɔn kpo, bo tɔn zɔn e me kpo axwa ɖaxo ɖe kpo. ²⁷ E kpaca éme ɖě ɖo flen le bi. Bɔ é nɔ ɖɔ ɖo éɖele me ɖɔ : « Xo te ka le nyi xe ɔ lo ! Nukplɔnme yɔyɔ ɖe ɖie dawɛ xe ɔ hen wa kpo acekpikpa kpo e ! E nɔ ɖegbe do ye nyananyána le lɔsu bɔ é nɔ se tonu n'ε. » ²⁸ Bɔ Jezu sin nyikɔ gbakpe Galile sin xa ɔ bi me.

Jezu gbɔ azɔn na Simɔ sin asinɔ

(Matie 8.14-15 ; Lwiki 4.38-39)

²⁹ Bɔ ɖě Jezu tɔn zɔn tokplegbasa ɔ tlotlo ɔ, e ɖido Simɔ kpo Andle kpo sin xwegbe. Jaki kpo Jaan kpo xodo e. ³⁰ Simɔ sin asinɔ ka ɖo azɔn je ɔ, avivɔ we cɔn e bɔ e mlɔ ayi. Bɔ haɖokpo ɔ, e ɖɔ xo utɔn na Jezu. ³¹ Jezu seya azinzɔnnɔ ɔ bo hen alɔ n'ε, bo sɔ e

ci tē. Bɔ avivɔ ɔ hɔn na nawe ɔ, bɔ e je jonɔ étɔn yi ji.

Jezu gbɔ azɔn na azinzɔnnɔ susu

(Matíe 4.24 ; 8.16-17 ; Lwiki 4.40-41)

³² Gbadanu hweyixɔ ɔ, me le kpláan azinzɔnnɔ le bi kpo me dĕ ye nyananyána ɔ do tagba do na le kpo wa na Jezu. ³³ Me dĕ ɔ do toxo ɔ me le bi we wa kple ɔ do xɔ dĕ me Jezu te ɔ nukɔn. ³⁴ Bɔ Jezu gbɔ azɔn alɔkpa alɔkpa na me susu, bo nya ye nyananyána susu. E ma na nu ye nyananyána le bɔ é ɔ do xo ge. Do, é nyɔ me dĕ e nyi ɔ nyi.

Jezu tɔn zɔn Kapenawumu to ɔ me

(Matíe 4.23 ; Lwiki 4.42-44)

³⁵ Ayihɔngbe utɔn zanfɔnnu tɛɛn, hwenu dĕ zinflu kpo ɔ do te tawun ɔ, Jezu fɔn bo yi gblolome fiɔ, bo ɔ do ɔ do xo ɔ. ³⁶ Simɔ kpo gbɛ utɔn le kpo ɔ do din i kpɔn ɔ. ³⁷ Bɔ dĕ é wa yi mɔ e ɔ, é ɔ do n'e ɔ do : « Me le bi we ɔ do din we ɔ. » ³⁸ Bɔ Jezu ka ɔ do na é ɔ do : « Mí na yi fi

ḍevo, ḍo glétoxo ḍě sɛkpɔ fi lɛ mɛ na ma jla Mǎwu xo ɔ ḍo flɛn lɛ lɔsu. Ḍo, nu ḍě wutu un wa gbɛ ɔ mɛ ɔ n'ɛ. »³⁹ Bɔ Jezu nɔ ḍo Galile to ɔ bi mɛ gbɔn ɔ. E nɔ ḍo Mǎwu xo ɔ jla gbɔn tokplegbasa lɛ bi mɛ ɔ, bo nɔ ḍo yɛ nyananyána lɛ nya ɔ.*

Jezu gbɔ azɔn na gudunɔ ḍɛ

(Matíe 8.1-4 ; Lwiki 5.12-16)

⁴⁰ Gbe ḍokpo wa su, bɔ dawɛ gudunɔ ḍɛ sɛkpɔ Jezu. E jɛ klo bo do kɛnkɛn na Jezu, bo ḍɔ n'ɛ ḍɔ : « A joḍo ɔ, a hɛn ɔ a na gbɔ azɔn na un. »⁴¹ Bɔ dawɛ ɔ sin nu bla awu na Jezu. Jezu ze alɔ ḍo ji utɔn bo ḍɔ : « Un joḍo, azɔn tɔwe nɛ gbɔ. »⁴² Bɔ haḍokpo ɔ, gudu ɔ gbɔ na dawɛ ɔ, bɔ awutu utɔn bi hɔn. ⁴³ Bɔ Jezu ḍɔ n'ɛ ḍɔ nɛ yi haḍokpo, bo do sɛn n'ɛ venavena. ⁴⁴ E ḍɔ na dawɛ ɔ ḍɔ : « Ma ḍɔ na mɛḍɛ cawun o. Amɔ, yi do hiḍɛ xyá avɔsannu-xwlemawutɔ ɔ. Bɔ a na na awǔslasla sin agban ḍě xo Mɔyizisen ɔ ḍɔ ɔ. Nɛ ɔ, mɛ

---

*1.39 Matíe 4.23

bi na nywe ɔ́ ɔ́ gudu tɔ́we gbɔ́ nugbo. » ⁴⁵ Bɔ́ ɔ́ ɔ́ dawe
ɔ́ yi ɔ́, e je ɔ́ ɔ́ Jezu gbɔ́ azɔ́n n'ε ɔ́ ɔ́ jla ji gbɔ́n fi bi.
Ne we zɔ́n bɔ́ Jezu ma sɔ́ nɔ́ lɔ́n bo nɔ́ yi to ɔ́ ɔ́ me
agbawungba ge. Amɔ́, e wa yi ci fi ɔ́ ɔ́ meɔ́ ɔ́ ma te ge
ɔ́. Bɔ́ me le nɔ́ tɔ́n zɔ́n file-file bo nɔ́ wa ε de.

2

Jezu gbɔ́ azɔ́n na kplibɔ́nɔ́ ɔ́

(Matíe 9.1-8 ; Lwíki 5.17-26)

¹ Azan ɔ́ ɔ́le je wayi, bɔ́ Jezu le wa Kapenawumu. Bɔ́
me le se ɔ́ ɔ́ e ɔ́ ɔ́ xwegbe. ² Me le su tawun bo wa
kple ɔ́ ɔ́ flen bɔ́ tenme han ɔ́ ɔ́ xwe ɔ́ gbe kaka yi je
gbɔ́ndenu. Bɔ́ Jezu ɔ́ ɔ́ Mǎwu xo ɔ́ ɔ́ na é ɔ́. ³ Me ɔ́ ɔ́le
wa Jezu de kpo kplibɔ́nɔ́ ɔ́ kpo, bɔ́ me ene we ze
kplibɔ́nɔ́ né ɔ́ wa. ⁴ Amɔ́, é ma ka kpewu bo sekpɔ́ fi
ɔ́ ɔ́ e te ɔ́ ge. ɔ́ ɔ́, ahwan ɔ́ ɔ́ ɔ́ fi ɔ́ su. Lo ɔ́, é gbɔ́ bo
xe xɔ́ ɔ́ ɔ́ me Jezu te ɔ́ ta, bo kɔ́n ε ɔ́ ɔ́ akpa ɔ́ ɔ́ xwe e
te ɔ́. É ɔ́ ɔ́ ali ɔ́ ɔ́ bo sɔ́ kplibɔ́nɔ́ ɔ́ kpo zan ɔ́ kpo bi
gbɔ́n ali ɔ́ ɔ́ nu bo ɔ́ ɔ́ ɔ́ i kaka je Jezu sin nukɔ́n. ⁵ ɔ́ ɔ́

Jezu mɔ nuɖiɖi étɔn ɔ, e ɖɔ na kplibɔnɔ ɔ ɖɔ : « Vi ce ! Un sɔ hwɛ tɔwe lɛ kɛ we. » ⁶ Amɔ, sɛnkplɔnmɛtɔ ɖɛlɛ ɖɔ ayiflɛnflɛn ɖɔ flɛn, bo ɖɔ lin ɖɔ éɖɛlɛ mɛ ɖɔ : ⁷ « Nu tɛ wɛ zɔn bɔ nya xe ɔ ɖɔ xo ɖɔ ɖɔ mɔ ɔ ? Nu wɛ e ɖɔ nyána do Mǎwu wu ɔ. Menu wɛ kpewu bo na sɔ hwɛ kɛ mɛ zɛ Mǎwu ɖokponɔ gee wu ? » ⁸ Haɖokpo ɔ, Jezu nyɔ linlin ɖě é ɖɔ ɖó ɔ nyi, bo kanbyɔ é ɖɔ : « Nu tɛ wɛ zɔn bɔ mǐ ɖɔ linlin nɛ xa ɖɔ ɔ ? ⁹ Na un ɖɔ na kplibɔnɔ ɔ ɖɔ : "Un sɔ hwɛ tɔwe lɛ kɛ we," alɔ na un ɖɔ : "Cite bo sɔ zan tɔwe bo ɖi zɔnlin" ɔ, ɖɛtɛ wɛ fa hu ɖɛ ? ¹⁰ Din ɔ, un joɖo ɖɔ mǐ na nywɛ ɖɔ nyɛ Gbɛtɔvi ɔ ɖɔ ace ɖɔ ayǐgba ɔ ji fi, bo na sɔ hwɛ kɛ mɛ. » Bɔ Jezu wa ɖɔ na kplibɔnɔ ɔ bo ɖɔ : ¹¹ « Un ɖɛgbe na we, ci tê, sɔ zan tɔwe bo yi xwe. » ¹² Bɔ nya ɔ ci tê bo sɔ zan utɔn haɖokpo, bo tɔn bo yi ɖɔ mɛ bi nukunmɛ. Ado hu é mɛ bi bɔ é jɛ gigo kpa na Mǎwu ji bo nɔ ɖɔ : « Mǐ ma mɔ nu xe ɔ xa kpɔn gbedɛ gɛ. »

Levi huzu ahwanvǔ Jezu tɔn

(Matíe 9.9-13 ; Lwiki 5.27-32)

¹³ Jezu wa lekɔ yi Galile sin tɔ ɔ to. Mɛ susu wa ɛ de, bɔ e ɔ nu kplɔn é ɔ. ¹⁴ Đě Jezu wle ali bo ɔ yi ɔ, e mɔ Levi Alufe vi ɔ ɔ ayiflɛnflɛn ɔ takweyiten. E ɔ n'ɛ ɔ : « Xodo un. » Bɔ Levi ci tɛ bo xodo e.

¹⁵ Né ɔ godó ɔ, Jezu wa ɔ nu ɔ ɔ Levi xwegbe ɔ. Bɔ takweyitɔ ɛ, hwɛhuto ɛ kpo ahwanvũ utɔn ɛ kpo ɔ nu ɔ xe ɔ. Đo, gbɛtɔ alɔkpa nɛɛ xa nɔ su bo nɔ xodo Jezu. ¹⁶ Đě sɛnkplɔnmɛtɔ ɔ ɔ Falizyɛn ɛ sin gbɛta mɛ ɛ mɔ nu nɛ ɔ, é kanbyɔ Jezu sin ahwanvũ lé ɔ : « Nu tɛ wɛ zɔn bɔ mesi mɛtɔn ɔ nu ɔ xe takweyitɔ ɛ kpo hwɛhuto ɛ kpo ɔ ? » ¹⁷ Jezu ka se nu ɔ e ɔ ɔ, bo ɔ na é ɔ : « Ma nyi mɛ ɔ ɔ ganji ɛ wɛ ɔ doto sin hudo gɛ. Amɔ, mɛ ɔ ɔ azon jɛ ɛ wɛ ɔ doto sin hudo. Un ma wa ɔ nujlɔjlowatɔ ɛ wutu gɛ. Amɔ, hwɛhuto ɛ wɛ un wa na. »

Jezu ɔ xo do nublaba wu

(Matíe 9.14-17 ; Lwiki 5.33-39)

¹⁸ Gbe ɔkpo tiin bɔ Jaan Yehwesinlɛnamɛtɔ ɔ sin

ahwanvǔ lé kpo Falizyen le kpo ɔ nu bla ɔ. Bɔ me ɔele wa kanbyɔ Jezu ɔ : « Nu te we zɔn bɔ Jaan sin ahwanvǔ lé kpo Falizyen le kpo nɔ bla nu, bɔ ahwanvǔ tɔwe le ma ka nɔ bla nu ge ? »¹⁹ Jezu yigbe na é bo ɔ : « Nǎ me ɔe ylo wa asidida tenme le ka na bla nu hwenu ɔe asisunɔ ɔ ɔ kpo xe é do ɔ ɔ ? »²⁰ Amɔ, hwe ɔ nu na wa su, bɔ e na wa wle asisunɔ ɔ zɔn é de, hwenenu we é na bla nu.²¹ Mede ma nɔ kan avɔ ɔ avɔ yɔyɔ wu bo nɔ tɔ do avɔ xoxo wu ge. E blo mɔ ɔ, avɔ kinkan yɔyɔ ɔ nɔ hen xoxo ɔ vun, bɔ vunvun utɔn nɔ le nyána hu ɔe te ɔayǐ ɔ.²² Mede ma nɔ kɔn veen yɔyɔ do anyuglo xoxo me ge. E blo mɔ ɔ, veen yɔyɔ ɔ nɔ hen anyuglo xoxo ɔ la. Bɔ veen ɔ kpo anyuglo ɔ kpo bi nɔ gu me. Amɔ, anyuglo yɔyɔ me we e nɔ kɔn veen yɔyɔ do. »

Jezu ke nu do gbɔjezán Jwifu le tɔn wu

(Matíe 12.1-8 ; Lwiki 6.1-5)

²³ Ɖo gbɔjezán Jwifu le tɔn gbe gbe ɔokpo ɔ, Jezu kpo ahwanvǔ utɔn le kpo ɔ ajinukungle ɔele me

gbɔn din ɔ. Bɔ dĕ é ɔo yi ɔ, ahwanvũ lé nɔ nyi alɔ do
ajinukun ɔeɛ bo nɔ ken. ²⁴ Bɔ Falizyɛn lɛ ɔo na Jezu
ɔo : « Kpɔn ahwanvũ tɔwe lɛ, nu dĕ sɛn ɔ gbɛ ɔo
gbɔjɛzán gbɛ ɔ nɛ é ɔo wa nɛ. » ²⁵ Jezu ɔo na é ɔo : «
Nu dĕ Davidi ka wa hwenu dĕ xovɛ hu u kpo gbɛ
utɔn lɛ kpo bɔ é ma mɔ nu dĕ é na ɔu ɔ gɛ ɔ, mì ma
mɔ bo xa gbɛɔ gɛ a ? » ²⁶ E byɔ nɔtɛn Mǎwu tɔn, ɔo
avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo Abyata sin hwenu bo sɔ
wɔxuxu dĕ e sɔ xwle Mǎwu ɔ. E ɔu bo levɔ na gbɛ
utɔn lɛ. Co ɔ, avɔsannu-xwlemawutɔ lɛ kɛɔ wɛ sɛn ɔ
ka na gbɛ bɔ é na ɔu. ²⁷ Jezu levɔ ɔo na é ɔo : «
Gbɛtɔ wɛ e ɔo gbɔjɛzán ɔ na. E ma ɔo gbɛtɔ na
gbɔjɛzán ɔ gɛ. ²⁸ Nɛ ɔ wɛ zɔn bɔ nyɛ Gbɛtɔvi ɔ wɛ kpa
acɛ na gbɔjɛzán ɔ lɔsu. »

3

Jezu gbɔ azɔn na nya alɔkunɔ ɔe gbɔjɛzán gbɛ

(Matíe 12.9-14 ; Lwiki 6.6-11)

¹ Azan ɔevo gbɛ wa su, bɔ Jezu lɛ yi tokplegbasa ɔ.

Nya ɔ ka ɔ flɛn bɔ alɔ utɔn ku. ² Mɛ ɔ ɔ flɛn lɛ ka ɔ Jezu ɔ ɔ, bo na kpɔn ɔ e na gbɔ azɔn na mɛ gbɔjɛzán gbe wɛ ja, bo na mɔ tɛn bo do hwɛ ɛ. ³ Jezu ɔ na mɛ ɔ sin alɔ ku ɔ ɔ : « Cite bo wa cɛncɛn mɛ fi ! » ⁴ Bɔ e kanbyɔ é ɔ : « Ɖo nu ɔagbɛ kpo nu nyananyána wiwa kpo mɛ, alɔ ɔ e na hwɛn mɛ gan kpo e na jo mɛ do bɔ e na ku kpo mɛ ɔ, ɔtɛ sɛn ɔ na gbe bɔ e na blo gbɔjɛzán gbe ? » Amɔ, é mɛ bi ci xwi. ⁵ Xomɛ sin Jezu bɔ e kpɔn mɛ ɔ lile do e lɛ kaka sɔyi. Nu é tɔn bla awu n'ɛ tawun ɔ ayixa syensyɛn é tɔn wutu. E ɔ na nya ɔ ɔ : « Dɛn alɔ tɔwe. » Bɔ nya ɔ dɛn ɛ, bɔ alɔ utɔn gbɔ. ⁶ Ɖɛ Falizyɛn lɛ tɔn zɔn tokplegbasa ɔ, é yi kple haɔokpo xɛ toxoɔgbɛ Elodu tɔn, bo kan ayi do ɔ é na wa nu ɔ bo na hu Jezu ɔ wu.

Mɛ lɛ su bo wa Jezu de

(Matíe 4.25 ; 12.15-16 ; Lwiki 6.17-19)

⁷ Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo yi Judɛn sin tɔ ɔ to. Gbetɔ maxa-maxa ɔ tɔnnɔ Galile kpo Judê kpo bo

xodo e. ⁸ É le tónnó Jeluzalemu, Idume, Judæen to ɔ
godo, Tíi kpo Sidon kpo bo wa Jezu de. É su tawun
bo wa, ɔ, é se nu ɔ e ɔ wa le bi. ⁹ Jezu wa ɔ na
ahwanvũ uton le ɔ, é ne so t̄jihũn ɔokpo ɔ alɔ ji
na mi, na me le ne ma wa fyon mi o. ¹⁰ Ɖo, e gbɔ
azon na me susu, bo me ɔ ɔ azon je le bi no ɔ
hl̄nhl̄n nu bo na ɔ alɔ e wu, na azon ét̄on le na
gbɔ. ¹¹ Na me ɔ me ye nyananyána te le mo Jezu
hweɔebunu le ɔ, é no ɔkɔ bo no do axwa bo no ɔ :
« Mǎwu sin vi we a nyi. » ¹² Amɔ, Jezu no ɔegbe do é
kpo gbe sinyesinye kpo ɔ é ne ma jla ta na mi o.

Jezu can mesedo uton weyawe le

(Matíe 10.1-4 ; Lwiki 6.12-16)

¹³ Jezu xe so ji bo ylɔ me ɔ joɔo e le, bo é yi i de.

¹⁴ E can me weyawe ɔ éme [bo ylɔ é ɔ mesedo]^N na
é na no no kpo xe e, bo e na no se é do Mǎwuxo jla

---

^N**3.14** Xogbe xé lé ma ɔ Mǎwuxowema nukonton
ɔ è wlan kpo alɔ kpo le susu me ge.

gbe. ¹⁵ E na é ace na é na nya ye nyananyána le na.

¹⁶ Me dĕ Jezu can le sin nyikɔ die : Simɔ dĕ e na nyikɔ dɔ Piyee ɔ, ¹⁷ Jaki Zebede vi ɔ kpo nɔvi ɔ Jaan kpo. E dɔ nyikɔ na é dɔ Bowanegesi, twinme nyikɔ ne tɔn we nyi "Me dĕ nɔ wa nu di dĕ ji nɔ do gbe dɔ ɔ xa le". ¹⁸ Andle, Filipu, Batelemi, Matie, Toma, Jaki Alufe vi ɔ, Tade, Simɔ hunjedotojito ɔ, ¹⁹ kpo Juda Isikalyoti dĕ wa sa Jezu ɔ kpo.

Jezu me le wa ikpláan e gbe

(Matie 12.24-32 ; Lwika 11.15-23)

²⁰ Jezu wa xwegbe bɔ me le ko le nyi ahwan bo wa kple dɔ flen. É su kaka bɔ u kpo ahwanvũ utɔn le kpo ma kpewu bo na du nu ge. ²¹ Dĕ me utɔn le se mɔ ɔ, é wa ikpláan e gbe. Do, é nɔ dɔ dɔ edele me dɔ ayi utɔn ma dɔ ganji ge.

Jezu ke nu do hwe dĕ e do e ɔ wu

(Matie 12.14-32 ; Lwika 11.14-23 ; 12.10)

²² Senkplɔnmeto dĕ tónnó Jeluzalemu bo wa le dɔ

Beluzebulu ye nyananyána le gan ɔ we ɔo Jezu me.

Bɔ ace utɔn we e nɔ sɔ nya ye nyananyána le na.*

²³ Jezu ylo é bɔ é wa, bɔ e do lo na é bo ɔo : « Na Awovi ka na le nya u losu ɔo ? ²⁴ Na gbe ma ɔo kpɔ ɔo axɔsuɔuto ɔe me ge ɔ, gba we e nɔ gba. ²⁵ Bɔ na gbe ma ɔo kpɔ ɔo hwendo ɔe me ge ɔ, gba we e nɔ gba. ²⁶ Na Awovi tɔn ahwan uɔe, bɔ gbe ma ɔo kpɔ ɔo axɔsuɔuto utɔn me ge ɔ, axɔsuɔuto né ɔ ma na kpewu bo nɔte ge. Bɔ acekpikpa utɔn vɔ ján ne. ²⁷ Co na meɔe na byɔ sunnu asuka ɔe sin xwegbe, bo be nu utɔn le ɔ, kan we e na do e bo bla e hwe. Na me ɔ blo mɔ ɔ, e na mɔ ali bo be nu ɔe ɔo nya asuka ɔ sin xwegbe le bi. ²⁸ Ma ɔo nugbo na mi, hwe ɔebu ɔe gbeto le na hu, kpo nu nyána do Mǎwu wu ɔebu ɔe é na ɔo ɔ kpo ɔ, Mǎwu na sɔ ke é. ²⁹ Amɔ, me ɔebu ɔe na nyána nu do Yesinsen wu ɔ, Mǎwu ma na sɔ ke e gbede ge. Do, hwe ɔe Mǎwu ma nɔ sɔ ke me gbede

---

*3.22 Matie 9.34 ; 10.25

γε ϝ we e hu. »* ³⁰ Jezu dɔ xo né ϝ dɔ senkplɔnmɛtɔ lɛ dɔ ye nyananyána we t'e mɛ wutu.

Jezu dɔ xo do mɛ dɛ nyi nɔ ϝ kpo nɔviɔ lɛ kpo wu
(*Matíe 12.46-50 ; Lwiki 8.19-21*)

³¹ Jezu sin nɔ kpo Jezu sin nɔvi lɛ kpo wa Jezu de. Bɔ é ci gbɔndenu bo sɛ mɛ do dɔ é nɛ ylɔ ɛ wa na mi.

³² Gbɛtɔ ahwan dɛ flɛn ayi lile do Jezu, bɔ e wa dɔ n'ɛ dɔ : « Anɔwe kpo anɔwevi sunnu lɛ kpo anɔwevi nyɔnu lɛ kpo dɛie wa bo dɔ gbɔndenu, bo dɔ din we ϝ. » ³³ Amɔ, Jezu yigbe na é bo dɔ : « Menu we nyi anɔye ? Menu we nyi anɔyevi lɛ ? » ³⁴ Bɔ Jezu kɔn mɛ dɛ flɛn ayi lile do e lɛ kaka sɔyi bo dɔ : « Anɔye kpo anɔyevi lɛ kpo dɛie. ³⁵ Mɛ dɛbu dɛ nɔ wa joɔo Mǎwu tɔn ϝ, mɛ né ϝ we nyi anɔyevi sunnu, anɔyevi nyɔnu, u we nyi anɔye. »

4

---

*3.29 Lwiki 12.10

Jezu do lo do ajinukundotɔ ɔe wu

(Matie 13.1-9 ; Lwiki 8.4-8)

¹ Jezu le je nu kplɔn me le ji ɔo Galile sin axu ɔ to, bo gbeto maxa-maxa ɔe wa kple t'e de. É su kaka bo Jezu gbɔ bo byɔ tɔjihun me ɔo to ɔ ji. Bo me le ka ɔo age, bo kpan nukɔn axu ɔ.* ² Bo Jezu kplɔn nu susu é gbɔn lo dido ɔele me. E ɔo na é ɔo : ³ « Mi ke to bo se : glesi ɔe yi gle me gbe ɔokpo ajinukun do gbe.

⁴ Hwenu ɔe e ɔo ajinukun ɔo hunhun do ɔ, ɔele je ali kpa bo xe le can bi ɔu. ⁵ ɔele ka yi je kenjame ɔo fi ɔe ko susu ma te ge ɔ. É yã awũ wu, ɔo, ko ma su ɔo flen ge. ⁶ Amɔ, ɔe hweyiwo hun ɔ, é mulun. Bo ɔe é ma do aɔɔ do ge ɔ, é fyɔ. ⁷ Ajinukun ɔevo le wa yi je awunkanme. Awun le vun bo bla é. Bo é ma kpewu bo sen ge. ⁸ ɔele yi je ayigba ɔagbe ji. É sen, bo ajinukun ɔe na gban, bo ɔe na kanɔe-ko (60), bo ɔe na kãwe koo (100). » ⁹ ɔe Jezu do lo ɔo wo ɔ, e ɔo : « Na mede ɔo to bo no se nu ɔ, ne bo se ! »

---

*4.1 Lwiki 5.1-3

Nu dĕ zɔn bɔ Jezu nɔ do lo ɔ

(Matíe 13.10-15 ; Lwiki 8.9-10)

¹⁰ Dĕ e wa kpo Jezu kpo mɛ dĕ lile do e le kpo mesedo weyawwe le kpo kedĕ ɔ, é je xo kanbyɔ Jezu ji do lo dĕ e nɔ do le wu. ¹¹ Bɔ Jezu dɔ na é dɔ : « Mìle ɔ, Mǎwu ko sɔ nubudo dĕ dɔ Axósúđûđû utɔn mɛ le xle mì. Amɔ, mɛ dɛle ɔ, lo wɛ e nɔ sɔ dɔ xo do nu nele wu nyi na é.

¹² *Nɛ ɔ, é na dɔ nu mɔ ɔ,*

Co bo zun mamɔnɔ.

Bɔ é na dɔ xo ɔ se ganji ɔ,

Co bo zun masenɔ.

Na é nɛ ma wa lenɔ jɔ bɔ Mǎwu na sɔ hwɛ kɛ é o wutu. »

¹³ Bɔ Jezu dɔ na é dɔ : « Mì ma m̂ nŭ je lo né ɔ mɛ ge a ? Bɔ na mì nɔ m̂ nŭ je lo dɛle bi mɛ dɔ ? »

Jezu tun lo dĕ e do ɔ mɛ

(Matíe 13.18-23 ; Lwiki 8.11-15)

¹⁴ « Glesi ɔ wɛ nyi mɛ dĕ nɔ do Mǎwu xo ɔ. ¹⁵ Ali dĕ

kpa ajinukun ɔle je ɔ, me ɔɔ se Mǎwu xo bɔ
hadokpo ɔ, Awovi nɔ wa bo nɔ ɔ Mǎwu xo ɔ zɔn
ayi me na le we. ¹⁶ Mɔ ɔokpo ɔ, "kenja ɔɔ me
ajinukun ɔle je ɔ", me ɔɔ se Mǎwu xo ɔ bo nɔ yi i
hadokpo kpo awajije kpo le we. ¹⁷ Amɔ, Mǎwu xo ɔ
ma nɔ do aɔɔ do ɔ me nele me ge. É nɔ ɔinu n'ε
zannɔ kpowun bɔ na awuve alɔ yadoname wa be
ɔ xo ɔ wutu ɔ, é ma sɔ nɔ ɔinu na Mǎwu xo ɔ ge.
¹⁸ "Awunkan ɔɔ me ajinukun ɔvo le je" ɔ, me ɔɔ se
Mǎwu xo, ¹⁹ bɔ linkpɔn gbeme fi tɔn le, ɔkun ɔɔ
nɔ ble me le kpo nujoɔome ɔvo le kpo nɔ byɔ ayi
me na, bo nɔ vunbla Mǎwu xo ɔ le we. Bɔ Mǎwu xo ɔ
ma nɔ na sinsen ge. ²⁰ Bɔ ayigba ɔagbe ɔɔ ji ajinukun
ɔle je ɔ, me ɔɔ se Mǎwu xo ɔ, bo nɔ yi hen le we.
E nɔ sen bɔ ɔ nɔ na gban, ɔ nɔ na kanɔ-ko (60),
bɔ ɔ nɔ na kânwe ko (100). »

Jezu do lo do myɔgben wu

(Matie 5.15 ; 10.26 ; Lwiki 8.16-18 ; 11.33 ; 6.38)

²¹ Bɔ Jezu le ɔ : « E nɔ ta myɔgben bo nɔ cɔn zen

do, alǒ bo nǒ sǒ do zan glǒ wε a ? E ma nyi nu ji wε
e nǒ sǒ ɔ ɔ ge a ?* ²² Ɖo, nu ɔǎ gbe ko ɔ ɔ seɔoten le bi
na wa tǒn bǒ mε bi na nywε, bǒ nu ɔǎ ɔ
hwihwlaten le bi na wa je wexo.* ²³ Na mεɔe ɔ ɔ to
bo nǒ se nu ɔ, nε bo se ! » ²⁴ Jezu ɔ ɔ na é ɔ ɔ : « Mì ke
to gangi bo se xo xeε. Nujlenu ɔǎ mì zan ɔ, u wε e
na zan na mì bo na le d'e ji na mì.* ²⁵ Ɖo, mε ɔǎ ɔ
nu ɔ, e na le n'ε d'e ji. Bǒ mε ɔǎ ma ɔ ɔ nuɔe ge ɔ, e
na yi ɔǎ e ɔ ɔ zǒn ε si. »*

Jezu do lo do ajinukun ɔǎ nǒ wu bo nǒ hwen uɔe sinu ɔ wu

²⁶ Jezu le ɔ ɔ : « Axósúɔúɔú Mǎwu tǒn ci ajinukun
kpevi bi ɔ ɔ ɔǎ dawε ɔ ɔ sǒ bo yi do ɔ ɔ gle utǒn mε ɔ
xa. ²⁷ Zan ku ɔ, dawε ɔ nǒ yi xǒ ; ayi hǒn ɔ, e nǒ fǒn.
E ma ka nyǒ ɔǎ ajinukun ɔ wa ɔ ɔ bo wu, bo ɔ ɔ

---

* **4.21** Matíe 5.15 ; Lwiki 11.33

* **4.22** Matíe 10.26 ; Lwiki 12.2

* **4.24** Matíe 7.2 ; Lwiki 6.38

* **4.25** Matíe 13.12

hwen ɔ nyi ge. ²⁸ Ayigba ɔ lɔsu wɛ nɔ zɔn bɔ na e do gbaa ɔ, e nɔ wu bo nɔ tɔn amaa hwɛ, bo nɔ gba aɔaa, bo nɔ zɛ vi, lobo nɔ wa bya. ²⁹ Bɔ na gbaa ɔ xu ɔ, e nɔ jɛ yiya ji. Ðo, gbaa yiya hwenu wɛ wa. »*

Jezu do lo do atinkun kpɛvi bi ɔ wu

(Matíe 13.31-32 ; Lwiki 13.18-19)

³⁰ Bɔ Jezu ɔ : « Nu tɛ wu wɛ mǐ na jɛ Axósúɔúɔú Mǎwu tɔn ɔ do ? Alo, lo tɛ wɛ mǐ na sɔ ɔ xo d'e wu nyi na ? ³¹ E ci atinkun kpɛvi ɔ xa. Hwenu ɔ e ɔ do e do ɔ, e hwe hu ajinukun ɔ ɔ gbe ɔ mɛ lɛ bi. ³² Amɔ, na e do e vɔ ɔ, e nɔ hwen bo nɔ huzu atin ɔaxo ɔ atin lɛ bi mɛ. E nɔ zɛ ala ɔaxo lɛ bɔ xɛ lɛ hɛn ɔ, é na ɔ adɔ do é mɛ. »

Jezu do lo bo kplɔn nu mɛ na

(Matíe 13.34-35)

³³ Lo nɛlɛ xa ɔ mɛ mɛ lɛ hɛn ɔ é na mɔ nǔ jɛ ɔ, Jezu do susu utɔn bo sɔ jla Mǎwu xo ɔ nyi na é. ³⁴ Jezu

---

* 4.29 Lwiki 19.26

ma ɔ xo ɔ na é lo me vo ge. Amɔ, na u kpo ahwanvũ utɔn le keɔ kpo ɔ kpo ɔ, e nɔ tun nu bi me na é.

Jezu ɔ jehɔn te

(Matie 8.18,23-27 ; Lwiki 8.22-25)

³⁵ Ɖo gbe né gbe gbadanu ɔ, Jezu ɔ na ahwanvũ utɔn le ɔ : « Mĩ ne yi age ɔ ji, ɔ to ɔ godo ɔn. »

³⁶ Bɔ ahwanvũ lé jo me le do bo kun t̂jihũn ɔ me Jezu te ɔ, bɔ é ɔido. T̂jihũn ɔ devo le ka xo do é. ³⁷ Bɔ jehɔn ɔaxo ɔ ján we x̂zĩn kpowun, bo nɔ xo sin do t̂jihũn ɔ me kaka bɔ t̂jihũn ɔ ɔ go ɔ. ³⁸ Jezu uwɔ ka ɔ ta kɔɔonu ji ɔ godo bo ɔ amlɔ ɔ ɔ t̂jihũn ɔ me ɔ. Ahwanvu le fɔn e bo ɔ n'e ɔ : « Mesi, ɔ mĩ ɔ to na ku ɔ, ma ɔ nuɔe na we ge a ? » ³⁹ Bɔ Jezu fɔn bo wa adan do jehɔn ɔ, bo ɔ na axu ɔ ɔ : « Ci xwi ! Ɖa ne ɔ ! » Bɔ jehɔn ɔ nɔte, bɔ ɔaɔo tototo. ⁴⁰ Né ɔ godó ɔ, Jezu ɔ na é ɔ : « Nu te we zɔn mĩ ɔibu ? Mĩ ma ko ɔinu ge a ? » ⁴¹ E do bu na é tawun, bɔ é nɔ ɔ ɔ éɔele me ɔ : « Nya te ka nyi xe ɔ bɔ

jehon kpo to kpo lɔsu no se gbe n'e ? »

5

Jezu nya ye nyananyana de zon dawɛ de mɛ

(Matie 8.28-34 ; Lwiki 8.26-39)

¹ Jezu kpo ahwanvũ uton le kpo wa je age de o ji do Galile sin to o godo, do Jelazanu le sin to o mɛ. ² Dɛ Jezu jete zon tɔjihũn o mɛ o, dawɛ de tɔnnɔ mɛditen bo wa kpe e hadokpo, ye nyananyana de we ka do dawɛ nɛ o mɛ. ³ Mɛditen we e yi wa xwe uton do, bo mɛde ma so no kpewu bo no bla e ge, wlo lɔsu ma no kpewu bo no hen e do fi dokpo ge. ⁴ Do gba susu we e ko do gan afɔ uton le bo do wlo alo n'e, co bo e hen gan le kpo wlo le kpo wen, bo mɛde ma do hlɔnhlɔn bo no kpe e ji ge. ⁵ E no no mɛditen zan kpo kle kpo. E no gbɔn sogblame sogblame bo no do axwa do o, bo no do awu gble na ude o. ⁶ Bo de dawɛ o mo Jezu sɛdo o, e do wezun bo yi je klo do nukon n'e, bo deko. ⁷ E be axwa daxo de bo do : « Jezu, Mawu de

ḍo aga na nu bi ɔ sin vi ! Nye kpo hi kpo kpedo nu
ḍe we a ? Kpɔn do Mǎwu wu, bo ma do ya na un o. »

⁸ Dawe ɔ ḍo mɔ, ḍo, Jezu ko ḍegbe do ye
nyananyána ɔ ḍo ne tɔn zɔn ε me ! ⁹ Jezu kanbyɔ ε ḍo
: « Na nyikɔ tɔwe nɔ nyi ? » Bɔ e yigbe n'ε bo ḍo : «
Ahwan we e nɔ ylɔ un ḍo. Ḍo, mǎ su. » ¹⁰ E do
kenklen na Jezu venavena ḍo ne ma nya mi zɔn to ɔ
me o. ¹¹ Fi ḍě nu ne ka ḍo jɔ te ɔ, so ḍe sekpɔ flen bɔ
agluza le ḍo so né ɔ ji kpɔɔ, bo ḍo nu can ḍu ɔ. ¹² Ye
nyananyána le do kenklen na Jezu bo ḍo ne ḍegbe na
mi, na mi na byɔ agluza nele me. ¹³ Bɔ Jezu na gbe
ye nyananyána le bɔ é tɔn zɔn nya ɔ me, bo yi byɔ
agluza le me. Bɔ agluza le bi be wezun zɔn so ɔ ji
kaka bo byɔ axu me, bo ku tɔ xweε. Agluza nele bi yi
afô awo mɔ (2.000). ¹⁴ Ḍě me ḍě kpláan agluza le wa
nu ḍu gbe le mɔ nu ḍě jɔ ɔ, é do afô wezun me bo yi
ḍo na me ḍě ḍo toxo ɔ me le kpo me ḍě ḍo gletoxo le
me le kpo. Bɔ é tɔn bo wa kpɔn nu ḍě jɔ ɔ. ¹⁵ Me le
sekpɔ Jezu bo mɔ nya ḍě me ye nyananyána le tɔn

zón ɔ ɔ ayiflɛnflɛn. Nya ɔ do nu bo ɔ uɔ mɛ ganji, bɔ ado hu é. ¹⁶ Mɛ ɔ mɔ nu ɔ jɔ do nya ɔ mɛ ye nyananyána lɛ te ɔ, kpo nu ɔ lɛ jɔ do agluza lɛ ji kpo ɔ lɛ wle xo lɛ ɔ na mɛ ɔ wa lɛ. ¹⁷ Bɔ mɛ lɛ jɛ idɔ na Jezu ji ɔ nɛ kɛnkɛn bo tón zón to mitɔn mɛ. ¹⁸ Bɔ hwenu ɔ Jezu ɔ tɔjihɔn mɛ byɔ do ɔ, dawɛ ɔ mɛ ye nyananyána lɛ tón zón ɔ do kɛnkɛn n'ɛ ɔ mi na xodo e. ¹⁹ Jezu ka gbɛ bo ɔ n'ɛ ɔ : « Lɛkɔ yi xwe tɔwe gbɛ, mɛ tɔwe lɛ mɛ, bo yi ɔ nu ɔ Aklunô ku nublawu na we, bo wa na we ɔ na é. » ²⁰ Bɔ nya ɔ ɔido, bo jɛ nu ɔ Jezu wa n'ɛ lɛ bi jla ji gbɔn toxo awo lɛ mɛ. Bɔ e kpaca mɛ lɛ bi.

Jezu gbɔ azɔn na nawɛ ɔ, bo lɛ fɔn Jayilisi vi ɔ zɔn ku

(Matíe 9.18-26 ; Lwiki 8.40-56)

²¹ Hwenu ɔ Jezu tón zón tɔjihɔn ɔ mɛ bo yi jɛ age ɔ jɛ ɔ, gbɛtɔ maxa-maxa ɔ wa lile do e ɔ axu ɔ to. ²² Bɔ Tokplegbasa gan ɔ ka wa xwetɔn, e nɔ ylo ɛ ɔ Jayilisi. ɔ e mɔ Jezu ɔ, e jɛ klo ɔ nukɔn n'ɛ.

²³ E do kenklen na Jezu venavena bo ɔ : « Vi ce nyɔnuvi ɔ na ku ɔ ; wa yi ɔ alɔ ε wu bo xo ɔ n'ε bo hwlen ε, na e na gan. » ²⁴ Ðě Jezu wle ali bo ɔ xwe ɔ gbe yi ɔ, mε le nyi ahwan bo xodo e, bo ján ε gbɔn fi bi. ²⁵ Nawe ɔ ka ɔ mε le mε, bɔ zɔn xwe weyawe ɔie wε e ko ɔ ahun ɔ ɔ. ²⁶ E se awuve tawun ɔ azɔndatɔ susu lɔmε. E zan dɔkun utɔn bi do azɔn né ɔ mε co ɔ, e ma kpɔnte n'ε gε. Amɔ, azɔn ɔ fɔn bo ɔ syen d'e ji ɔ. ²⁷ Ðě mε le ɔ Jezu xo bɔ nawe né ɔ se ɔ, e gbɔn ahwan ɔ mε ɔ godo na Jezu bo wa ɔ alɔ Jezu sin awu wu. ²⁸ Ðo, e ɔ ɔ uɔe mε ɔ : « Na un gbe ko kpewu bo ɔ alɔ awu utɔn wu ɔ, azɔn ce na gbɔ. » ²⁹ Bɔ haɔokpo ɔ, ahun ɔ ɔ nɔte, bɔ e mɔ ɔ uɔe mε ɔ azɔn mitɔn gbɔ. ³⁰ Haɔokpo ɔ, Jezu mɔ ɔ hlɔnhlɔn ɔ tɔn zɔn mi wu. E lile bo kpan nukɔn mε le bo ɔ : « Menu wε ɔ alɔ awu ce wu ? » ³¹ Bɔ ahwanvũ utɔn le yigbe n'ε bo ɔ : « Kpɔn ɔ gbetɔ su bo ɔ ján we ɔ ɔ, bɔ a ka le kanbyɔ ɔ menu wε ɔ alɔ awu mitɔn wu ja. » ³² Jezu ka kpɔn

me dĕ lile do e le me, bo do me dĕ blo mo o din o.

³³ Bɔ ado hu nawe o, bo e je isiso ji. Do, e nyo nu dĕ jo do agbaza uton me o nyi. E gbɔ wa je klo do Jezu same bo do xojoxo o bi n'e. ³⁴ Jezu ka do n'e do : « Vi ce, nudidi tɔwe hwlen we. Yi kpo fifa kpo, ná azon tɔwe ne gbɔ. » ³⁵ Jezu kpo do xo né o do bo mede le tónnó tokplegbasa gan o xwegbe bo wa do wen n'e bo do : « Vi tɔwe ko ku. Nu te sin tagba a na le do do na Mesi o ? » ³⁶ Amɔ, Jezu ma so nu dĕ me le do o ylo nude na ge, e do na tokplegbasa gan o do : « Ado ne ma hu we o, dinu kpowun. » ³⁷ Jezu ma lon bo mede xodo e ze Piyee, Jaki, kpo Jaan dĕ nyi Jaki novi o kpo wu ge. ³⁸ Bɔ, dĕ é sekpo tokplegbasa gan o sin xwe o, Jezu mo bo me le do ale na o, é do avi vi o, bo do axwa nu tawun. ³⁹ Jezu byo xwe o gbe bo do na é do : « Nu te sin ale mi do na o, bo do avi vi do mo o ? Vi o ma ku ge, amlɔ we e do do o. » ⁴⁰ Bɔ me le je iko e ji. Jezu ka de éme bi ton, bo kpláan vito o, vino o kpo me dĕ xodo e le kpo bo é yi fi dĕ vi o te o. ⁴¹ E

hen alɔ na vi ɔ bo ɔ : « Talita kumi » twinme utɔn we nyi : 'Ahwlivu, un ɔegbe na we, fɔn !' ⁴² Bɔ haɔokpo ɔ, ahwlivu xwe weyawe vi ɔ ci tɛ bo je zɔnlin ɔi ji, bɔ e hu ado na me le tawun. ⁴³ Jezu ka do sen na ɛ venavena ɔ ɛ ne ma lɔn na mede se o, bɔ e ɔ na ɛ ɔ ɛ ne na nuɔuɔu ahwlivu ɔ.

6

Nazaletinu le gbe Jezu sin kplɔn

(Matie 13.54-58 ; Lwika 4.16,22,24)

¹ Nɛ ɔ godɔ ɔ, Jezu tɔnnɔ flɛn bo yi to utɔn me. Ahwanvu utɔn le xodo e. ² Do gbɔjezɔn Jwifu le tɔn gbe ɔ, e je nu kplɔn me le ji ɔ tokplegbasa ɔ, bɔ me le su bo ɔ to ɔ e ɔ. Nukplɔnme utɔn le kpaca ɛ bɔ ɛ nɔ ɔ : « Fɛ tɛ e hen nu nele zɔn ? Bɔ fɛ tɛ e hen nunywe nɛ ɔ zɔn kaka bo nɔ blo nɔji-awɔ nele ? »
³ Mali vi atinkpatɔ ɔ ne a e ? Ma nyi Jaki, Jozesi, Judi kpo Simɔ kpo sin nɔvi ne ge a ? Bɔ nɔvi ɔ nyɔnu le ɔie ɔ mɛ fi a e ? » Bɔ nu ne huzu afɔklennu na

é bɔ́ é ma ɔ́inu na Jezu gɛ. ⁴ Jezu ka ɔ́ na é ɔ́ : « Gbeyiɔ́tɔ́ Mǎwu tɔ́n ɔ́, mɛ bi wɛ nɔ́ si i. To utɔ́n mɛ nu lɛ, mɛ utɔ́n lɛ kpo xwe utɔ́n gbe nu lɛ kpo já́n wɛ ma nɔ́ si i gɛ. »* ⁵ Bɔ́ e ma kpewu bo blo nǔ́ji-awǔ ɔ́ ɔ́ flɛn gɛ. Amɔ́, e ɔ́ alɔ́ azinzɔ́nnɔ́ ɔ́lɛ wu bo gbɔ́ azɔ́n na é. ⁶ Bɔ́ e kpaca Jezu ɔ́ mɛ lɛ ma ɔ́inu gɛ. Jezu nɔ́ ɔ́ gletoxo ɔ́ sɛkpɔ́ flɛn lɛ mɛ gbɔ́n ɔ́, bo nɔ́ ɔ́ nu kplɔ́n mɛ lɛ ɔ́.

Azɔ́ ɔ́ nyi mɛsɛdo weyawe lɛ tɔ́n ɔ́

(Matíe 10.1,5-15 ; Lwiki 9.1-6)

⁷ Jezu ylɔ́ mɛsɛdo weyawe lɛ bo jɛ é sɛ do ji awe awe. E na é acɛ, na é na kpe ye nyananyána lɛ ji. ⁸ E do sɛn na é bo ɔ́ : « Mì ma hɛn nuɔ́ ɔ́ zɛ kpo ɔ́kpo wu co bo jɛ ali o. Mì ma hɛn nuɔ́ɔ́ o, mì ma ka hɛn glo o, mì ma hɛn akwa ɔ́ aɔ́kɛn mɛ o.* ⁹ Mì do afɔ́kpa. Mì ma hɛn awu ɔ́evo zɛ ɔ́ ɔ́ kɔ́ na mì ɔ́ wu

---

*6.4 Jaan 4.44

*6.8 Lwiki 10.4-11

o. » ¹⁰ E ɖɔ na é ɖɔ : « Na mì yi fiɖe bɔ me le yi mì do xwegbe ɔ, mì nɔ flen kaka je hwenu ɖě mì na tón zón to étɔn me do ɔ. ¹¹ Na mì ka yi fiɖe bɔ me le ma yi mì ge, alɔ na é ma joɖo na se xo mìnɔn ge ɔ, mì xuxu afɔko mìnɔn le, bo tón zón to étɔn me. E na xle é ɖɔ nu nyananyána we é wa. » ¹² Bɔ mesedo weyawe le yi bo jla Măwu xo na me le, bo ɖɔ é ɖɔ na levɔ jɔ. ¹³ É nya ye nyananyána susu. É sa ami na azinzɔnnɔ susu bo gbɔ azon na é.*

E hu Jaan Yehwesinlenámétó ɔ

(Matíe 14.1-12 ; Lwiki 9.7-9 ; 3.19-20)

¹⁴ Axɔsu Elodu se nu ɖě Jezu ɖo wa le, ɖo Jezu sin nyikɔ gbakpe fi bi. Me le nɔ ɖɔ : « Jaan yehwesinlenameto ɔ we fɔn zɔn ku. Ne we zɔn bɔ e ɖo ace bo ɖo nŭji-awŭ le blo ɔ. »* ¹⁵ Me ɖele nɔ ɖɔ : « Eli gbeyidŏtótó ɔ we. » Me ɖele nɔ le ɖɔ : « E ci

---

*6.13 Jaki 5.14

*6.14 Matíe 16.14 ; Maki 8.28 ; Lwiki 9.19

gbeyidôť Măwu tən xoxo le de xa. » ¹⁶ Đě Elodu se xo nɛɛ ɔ, e dɔ : « Jaan dě un na gbe bɔ e gbo ta na ɔ we fɔn zɔn ku. » ¹⁷ Đo, Elodu ko yi nɔvi ɔ Filipu sin asi Elodyadi bo sɔ da. Bɔ dě Jaan dɔ xo d'e wu ɔ, e zɔn bɔ e wle e, bo bla ε, bo sɔ ε do gan. ¹⁸ Đo, Jaan dɔ na Elodu dɔ : « A ma dɔ ace bo na yi anɔwevi sin asi gɛ. » ¹⁹ Bɔ Jaan sin nu sin xome na Elodyadi bɔ e jođo na hu i. Amɔ, e ma kpewu gɛ. ²⁰ Đo, Elodu nɔ dɔbu si Jaan, bo ma nɔ lɔn nu d'e ji gɛ. Đo, e nywe dɔ nujlɔjlɔwatɔ we Jaan nyi, bo nyi mɛ dɛdɔvo. Na Elodu se xo utɔn le ɔ, e nɔ dan do nyi na uđe. Co ɔ, Jaan sin xo le nɔ nyɔ ise n'ε. ²¹ Amɔ, gbe dɔkpo wa su bɔ Elodyadi wa mɔ ali dě e na gbɔn, bo hu Jaan ɔ. Elodu dɔ jigbezanxwe utɔn dɔ ɔ, bo ylɔ ganhɔnyitɔ utɔn le, ahwanyitɔ gan le kpo mɛ nukunteji dě dɔ Galile sin to ɔ mɛ le kpo. ²² Bɔ Elodyadi sin vi nyɔnu wa dɔ we, bɔ e nyɔ ikpɔn na Elodu kpo jonɔ utɔn le kpo. Bɔ axɔsu Elodu dɔ na ahwlivu ɔ dɔ : « Byɔ un nu dě jođo we ɔ, bɔ na na we. » ²³ Bɔ e xwle nu bo

ɖɔ : « Na na we nu ɖebu ɖě a na byɔ un ɔ bi. A na bo byɔ axɔsuɖuto ce sin vlo lɔsu ɔ, na na we. »²⁴ Bɔ ahwlivu ɔ tɔn bo wa yi ɖɔ na nɔ ɔ ɖɔ : « Nu tɛ wɛ na byɔ ? » Nɔ ɔ yigbe n'ɛ bo ɖɔ : « Byɔ Jaan Yehwesinlenámɛtɔ ɔ sin ta. »²⁵ Bɔ vi ɔ hwlendo bo yi axɔsu ɔ de bo ɖɔ : « Un joɖo ɖɔ a nɛ na un Jaan Yehwesinlenámɛtɔ ɔ sin ta do gannugbaje mɛ tlolo din. »²⁶ Ɖě axɔsu Elodu se mɔ ɔ, awu ku i bi. Amɔ, ɖě e ko xwle nu bɔ mɛ ɖě e ylo wa nu ɖu tenmɛ le ɖo flɛn ɔ, e ma sɔ kpewu bo na gbɛ nu ɖě vi ɔ byɔ ɔ gɛ.²⁷ Haɖokpo ɔ, axɔsu ɔ sɛ ahwanyitɔ ɖokpo do bo ɖɔ nɛ yi gbo Jaan sin ta wa. Bɔ ahwanyitɔ ɔ yi gbo ta na Jaan ɖo gankpa ɔ mɛ.²⁸ E hɛn ta ɔ do gannugbaje mɛ wa na ahwlivu ɔ. Bɔ ahwlivu ɔ sɔ yi jo na nɔ ɔ.²⁹ Ɖě ahwanvũ Jaan tɔn lɛ se mɔ ɔ, é wa sɔ cyɔ ɔ, bo yi ɖi.

**Jezu na nuɖuɖu gbɛtɔ degba ɖokpo afɛ atɔɔn
(5.000)**

(Matíe 14.13-21 ; Lwíki 9.10-17 ; Jaan 6.1-15)

³⁰ Mēsēdo lē wa kplē ɔ̄o Jezu de, bo ɔ̄o nu ɔ̄ě é blo lē kpo nu ɔ̄ě é kplōn mē lē ɔ̄ kpo bi n'ē. ³¹ Mē lē su bo ɔ̄o wa, bo ɔ̄o yi ɔ̄, kaka bō é ma vo bo na ɔ̄u nu lōsu gē. Bō Jezu ɔ̄o na ahwanvǔ utōn lē ɔ̄o : « Mīlē ɔ̄, mī wa mǐ na yi nō la ɔ̄o gblolomē bo na gbōje kpeɔ̄e. »

³² Bō é byō tōjihǔn mē bo ɔ̄ido, bo yi ci la ɔ̄o gblolomē. ³³ Mē lē mō é bō é ɔ̄o yi ɔ̄. Bō mē susu nywē ɔ̄o é wē ɔ̄o yi ɔ̄. Bō é sō afō zōn toxo lē bi mē, bo do wezun, bo yi fi ɔ̄ě Jezu kpo ahwanvǔ utōn lē kpo ɔ̄o yi ɔ̄ je nukōn na é. ³⁴ Bō ɔ̄ě Jezu jete zōn tōjihǔn ɔ̄ mē ɔ̄, e mō gbeto ahwan ɔ̄e, bō nu étōn bla awu n'ē. Ɖo, é ci lengbō ɔ̄ě ma ɔ̄o lengbōkpláantō gē lē xa. Bō Jezu je nu kplōn é do nu susu wu ji.* ³⁵ Ɖě zan je iku ji ɔ̄, ahwanvǔ lé sēkpō Jezu bo ɔ̄o n'ē ɔ̄o : « Gblolomē wē mǐ te ɔ̄o fi, bō ganmē ko yi tawun. »

³⁶ Nyi mē lē na é na yi xwe ɔ̄ě ya fi lē gbe, kpo gletoxo ɔ̄ě ya fi lē kpo mē, bo na yi din nuɔ̄e xō ɔ̄u. » ³⁷ Amō, Jezu yigbe na é bo ɔ̄o : « Mī lōsu mī na

---

* **6.34** Matíe 9.36

nuḍuḍu é. » Bɔ ahwanvǔ lé kanbyɔ ε ɖɔ : « Mì na yi xɔ wɔxuxu akwagan afɔḍe nu na é na ɖu we a ? »

³⁸ Bɔ e ɖɔ na ahwanvǔ lé ɖɔ : « Wɔxuxu nabi we ɖo flen na mì ? Mì yi kpɔn bo wa ! » Bɔ é yi kpɔn bo ɖɔ : « Wɔxuxu atɔɔn kpo hwevi awe kpo we ɖo flen. »

³⁹ Bɔ Jezu ɖɔ na ahwanvǔ lé ɖɔ é ne to me le sonu sonu ɖo gbe mu le ji. ⁴⁰ Me le to éḍe kanwe-ko (100) kanwe-ko (100), kanḍe-awo (50) kanḍe-awo (50) bo flen ayi. ⁴¹ Bɔ Jezu yi wɔxuxu atɔɔn le kpo hwevi awe le kpo bo kpɔn ji, bo do kpe na Mǎwu. E ma wɔxuxu le me bo sɔ na ahwanvǔ le, na é na ma na me le. ⁴² Me bi ɖu nu bo gɔ xo. ⁴³ Bɔ e kple wɔxuxu kpo hwevi ɖukpo le kpo, bɔ xasun weyawe gɔ. ⁴⁴ Me ḍě ɖu nu le bi nyi gbɛtɔ degba ɖokpo afɔ atɔɔn (5.000).

Jezu ɖi zɔnlin gbɔn axu ji

(Matie 14.22-23 ; Jaan 6.16-21)

⁴⁵ Bɔ né ɔ godo haḍokpo ɔ, Jezu xo zɔn do ahwanvǔ utɔn le ɖɔ é ne byɔ tɔjihǔn me, bo je nukɔn na mi, bo

yi age ɔ̃ ji ɔ̃ Bɛtizayida tɔ̃xo sɔ̃n awa ji dɔ̃n.
Hwenɛnu ɔ̃, Jezu lɔ̃su ka ɔ̃ mɛ lɛ nyi ɔ̃. ⁴⁶ Ɖě Jezu
nyi é vɔ̃ ɔ̃, e xɛ so ji bo na xo ɔ̃. ⁴⁷ Gbadanu wa su,
bɔ̃ tɔ̃jihũn ɔ̃ ko ɔ̃ tɔ̃ ɔ̃ cɛncɛn. Bɔ̃ Jezu ɔ̃kponɔ̃ ka
ɔ̃ age ji de. ⁴⁸ Jezu mɔ̃ bɔ̃ ahwanvũ lé ɔ̃ jehɔ̃n kpe
ɔ̃, bɔ̃ tɔ̃jihũn ɔ̃ kunkun ɔ̃ awuvɛ na é ɔ̃. Bɔ̃
ayihɔ̃ntenu ɔ̃, Jezu ɔ̃ zɔ̃nlin ɔ̃i gbɔ̃n axu ɔ̃ ji ɔ̃, bo
xwe ahwanvũ lé de, bo ko ɔ̃ibla zɛ é wu. ⁴⁹ Ɖě
ahwanvũ lé mɔ̃ Jezu bɔ̃ e ɔ̃ zɔ̃nlin ɔ̃i bo ja ɔ̃ axu ɔ̃
ji ɔ̃, é vɛdo ɔ̃ nu wɛ m̀i ɔ̃ kpe sin, bo bɛ axwa.
⁵⁰ Ɖo, é mɛ bi wɛ mɔ̃ ɛ bɔ̃ bu jɛ é ji. Amɔ̃, Jezu ɔ̃ na é
hadokpo ɔ̃ : « M̀i gbo adɔ̃, nyɛ wɛ ! M̀i ma ɔ̃ibu o. »
⁵¹ Né ɔ̃ godó ɔ̃, Jezu byɔ̃ tɔ̃jihũn ɔ̃ mɛ xɛ é, bɔ̃ jehɔ̃n ɔ̃
nɔ̃te. Bɔ̃ e hu ado na ahwanvũ lé tawun. ⁵² Ɖo, é ma
ko m̂ nũ jɛ nũji-awũ ɔ̃ Jezu blo kpo wɔ̃xuxu kpo ɔ̃
mɛ gɛ. Ɖo, nuɔ̃ cɔ̃n ayi ji na é, bɔ̃ e ma mɔ̃nujɛmɛ
hwenɛnu gɛ.

Jezu gbɔ̃ azɔ̃n na mɛ lɛ ɔ̃ Jenezalɛti

(Matíe 14.34-36)

⁵³ Jezu kpo ahwanvũ utɔn ɛ kpo do asá tɔ ɔ vɔ, bo yi gli hun ɔ do Jenɛzaleti sin ayĩgba ɔ ji. ⁵⁴ Ðě é jete vɔ ɔ, mɛ ɛ mɔ Jezu bo nywɛ nyi haɔokpo. ⁵⁵ Bɔ é yi gbɔn to ɔ bi mɛ bo ɔ Jezu wa. Bɔ na mɛ ɛ se ɔ Jezu ɔ fiɔ ɔ, é nɔ hɛn azinzɔnnɔ ɛ ɔ zan ji wa n'ɛ. ⁵⁶ Fi ɔ ɔ Jezu yi ɔ, gletoxo ɛ mɛ wɛ a, toxo ɛ mɛ wɛ a, xwe ɛ gblamɛ wɛ a, mɛ ɛ nɔ bɛ azinzɔnnɔ ɛ wa tɛ do tokpletɛn ɛ. Bɔ é nɔ ɔ na Jezu ɔ nɛ kenklen na azinzɔnnɔ ɛ na gbɛ ɔ alɔ awu utɔn to kpowun. Bɔ mɛ ɔ nɔ ɔ alɔ awu utɔn to ɛ bi sin azɔn nɔ gbɔ.

7

Jezu kɛ nu do hwɛndomɛ nuwiwa Jwifu ɛ tɔn

wu

(Matie 15.1-20)

¹ Falizyɛn ɛ kpo senkplɔnmɛtɔ ɔ ɔ kpo tɔnnɔ Jeluzalɛmu bo wa kple ɔ Jezu de. ² É mɔ bɔ Jezu sin ahwanvũ ɔ ɔ ma klɔ alɔ ɔ ɔ Jwifu ɛ sin sen ɔ

ḍo ɔ ɣe, bo ḍo nu ḍu ɔ. ³ Nugbo ɔ, Falizyen le kpo Jwifu le bi kpo ma nɔ ɣɔn alɔ klɔ ganji co bo nɔ ḍu nu ɣe. Ḍo, hwendome nuwiwa we e nyi na é. ⁴ Na é zɔn axime ɔ, é nɔ klɔ alɔ co bo nɔ ḍu nu. Bɔ hwendome nuwiwa susu ḍevo le tiin, bɔ é nɔ blo ḍi kɔfu, tɔyizen kpo nuḍugannu kiklɔ kpo nele xa.

⁵ Falizyen le kpo senkplɔnmetɔ le kpo kanbyɔ Jezu bo ḍo : « Nu te we zɔn bɔ ahwanvũ tɔwe le ma nɔ nyi hwendome sen ḍě togbo m̀tɔn le do ɔ ɣe, bo nɔ ḍo nu ḍu alɔ maklɔmaklɔ ɔ ? » ⁶ Jezu yigbe na é bo ḍo : « Yemenuwatɔ we m̀i nyi. Xo ḍě gbeyid̂t́ Mǎwu tɔn Ezayi ḍo do m̀i wu ɔ ḍi m̀i wu nugbo. Ezayi ḍo :

"Togun xe ɔ nɔ sen un do nu wu,

Amɔ, ayixa utɔn ma ḍo kpo xe un ɣe.

⁷ *E ḍo mi ḍo sen un ɔ, amɔ, sinsen vɔvɔ we é ḍo blo ɔ Ḍo, gbetɔ sen kedɛ we nyi nu ḍě é nɔ kplɔn mɛ le ɔ."*

⁸ M̀i nɔ jo Mǎwu sen ɔ do, bo nɔ ḍo gbetɔ le sin hwendome sen nyi ɔ. » ⁹ Né ɔ godó ɔ, Jezu ḍo na é ḍo : « Na e na jo Mǎwu sen ɔ do bo tɛdo hwendome sen

mìtɔn wu wɛ ɔ, mì bi ɔ nɛ ɔ mɛ ganji. ¹⁰ Ðo,
Mɔyizisen ɔ ɔ : "Wle yeyi na atɔwe kpo anɔwe kpo."
Bɔ e le ɔ : "Na mɛɔe donu tɔ ɔ alɔ nɔ ɔ, e nɛ hu mɛ ɔ."
¹¹ Amɔ, mìle mì nɔ ɔ : "Na mɛɔe ɔ na tɔ ɔ alɔ nɔ ɔ
ɔ : 'Nu ɔ un ɔ bo na sɔ gɔ alɔ na we ɔ, Kɔbanu wɛ
ɔ, twinmɛ utɔn wɛ nyi 'nu ɔ e ɔ na na Mǎwu ɔ',
¹² mɛ ɔ ma sɔ ɔ na le wa nuɔe na tɔ ɔ alɔ nɔ ɔ ba
gɛ." ¹³ Mɔ wɛ mì nɔ sɔ Mǎwu sin xo ɔ do akpa ɔkpo
bo nɔ hɛn hwɛndomɛ sɛn mìtɔn ɔ mì nɔ kplɔn mɛ le
ɔ nɛ. Bɔ mì nɔ le blo nu susu ɔ devo le ɔ nɛle xa. »
¹⁴ Bɔ Jezu le yɔ mɛ le bo ɔ na é ɔ : « Mì mɛ bi mì
ɔoto un bo na mɔ nǔ jɛ xó xé ɔ mɛ ganji. ¹⁵ Nu ɔ
byɔ gbɛtɔ nu mɛ ɔ, ma nɔ hɛn ɛ kuɔu ɔ Mǎwu
nukɔn gɛ. Amɔ, nu ɔ tɔn zɔn gbɛtɔ sin ayixa mɛ ɔ
wɛ nɔ hɛn ɛ kuɔu ɔ Mǎwu nukɔn. [¹⁶ Na mɛɔe ɔ
to bo nɔ se nu ɔ, nɛ bo se.]^N » ¹⁷ Nɛ ɔ godó ɔ, Jezu jo
ahwan ɔ do bo byɔ xwe ɔ gbe. Bɔ ahwanvǔ utɔn le

---

^N**7.16** Xixamɛ xe ɔ ma ɔ Mǎwuxowema nukɔntɔn
ɔ è wlan kpo alɔ kpo le susu mɛ gɛ.

kan xo byɔ ε do lo dɛ̃ e do ɔ wu. ¹⁸ Bɔ e dɔ na é dɔ : «
Mì lɔsu mì kpo dɔ manywε mε wε a ? Mì ma nywε
dɔ nu dɛ̃ gbeto dɔ do xomε ɔ, dɛbu ma nɔ hɛn ε
kuɖu dɔ Mǎwu nukɔn γε a ? ¹⁹ Ðo, nuɖuɖu ɔ ma nɔ
byɔ ayixa mε n'ε γε, xomε wε e nɔ byɔ n'ε bɔ e nɔ wa
yi afɔji. » Xo dɛ̃ Jezu dɔ sin twinmε wε nyi dɔ,
nuɖuɖu lε bi wε e hɛn ɔ e na dɔ. ²⁰ Bɔ Jezu dɔ : « Nu
dɛ̃ tɔn zɔn gbeto sin ayixa mε ɔ wε nɔ hɛn ε kuɖu dɔ
Mǎwu nukɔn. ²¹ Ðo, gbeto sin ayixa mε wε linlin
baɖabaɖa lε nɔ tɔn zɔn : afɔ gblegble dide dɔ sunnu
kpo nyɔnu kpo cɛncɛn, ajo, mɛhuhu, ²² agalilɛ,
wanyiyi na dɔkun zε jle wu, adanuwiwa, mɛbible,
gbe hanyahannya zinzan, nujoɖomε, mɛzunzun,
goyiyi, nu masɔgbe wiwa. ²³ Gbeto sin ayixa mε wε
nu baɖabaɖa nɛlɛ bi nɔ tɔn zɔn, bo nɔ hɛn gbeto
kuɖu dɔ Mǎwu nukɔn. »

Nawe jonɔ dɛ dɪnu na Jezu

(Matie 15.21-28)

²⁴ Né ɔ godó ɔ, Jezu tɔnnó fi dɛ̃ e te ɔ bo dɪdo Tíi sin

xa ɔ me. E byɔ xwe ɔe gbe bo ma jodo ɔe mede ne nywe ge. Co, me le ka nywe. ²⁵ Nawe ɔe ka ɔe flen, bo ye nyananyana ɔe ɔe vi uton nyonu me. Ɖe e se Jezu xo ɔ, e yi hadokpo bo je klo ɔe nukon n'e.

²⁶ Nawe ɔ ma ka nyi Jwifu ge, Fenisi sin to ɔe ɔe Silî ɔ me nu we e nyi. E do kenken na Jezu ɔe ne nya ye nyananyana ɔ zon vi miton me na mi. ²⁷ Bo Jezu ɔe n'e ɔe : « Jo yɔkpovu le do na e ne du nu, bo go xo hwe. Do, e ma nyɔ ɔe e na so yɔkpovu le sin nuɔɔu bo so na xwekanlinvi le ge. » ²⁸ Nawe ɔ ka yigbe na Jezu bo ɔe : « Nugbo we a ɔe, Aklunê . E ɔe mo co, xwekanlinvi le no no tavo glo bo no can ayivu yɔkpovu le ton du. » ²⁹ Bo Jezu ɔe n'e ɔe : « Do xo ne ɔe a ɔe wutu ɔ, yi xwegbe. Ye nyananyana ɔ ko ton zon vi towe me. » ³⁰ Nawe ɔ lekɔ yi xwegbe, bo mo vi ɔ ɔe ayimlɔmlɔ ɔe zan ji. Bo ye nyananyana ɔ ko ton zon e me.

Jezu gbɔ azon na dawɔ ɔe

³¹ Jezu lekɔ zon Tii sin xa ɔ me bo gbɔn Sidon kpo

Toxo awo le kpo me bo lekwa Galile sin axu sin awa ji. ³² Me le kplaan dawewe tokunwa de wa n'e, bo e ma no le do xo ganji ge. Me le do kenken na Jesu do ne do alwa e wu. ³³ Bo Jesu kplaan e zon me le me yi je la, bo so alwa do to uton le me. Bo e sa atan do alwa bo so to de na dawewe. ³⁴ Ne o godo o, e kpon ji bo gbaw fiin bo do n'e do : « Efata », twinme uton we nyi : « Hun ». ³⁵ Bo hadokpo o, to le hun na dawewe bo de uton lile, bo e je xo do ji ganji. ³⁶ Jesu do sen na me le do e ne ma do na mede o. Bo na Jesu do sen na e, din we e no le jla d'e ji. ³⁷ E kpaca me le tawun bo e no do : « Nu de e blo le bi we nywa ; e no gbaw azon na tokunwa le kpo numakewa le kpo. »

8

Jesu na nuququ gbeto degba dokpo (4.000)

(Matie 15.32-39)

¹ Azan nele me o, gbeto maxa-maxa de wa kple do Jesu de. Bo de nuququ de ma do e si bo e na du ge o,

Jezu ylɔ ahwanvŭ utɔn lɛ bo ɔɔ na ɛ ɔɔ : ² « Mɛ lɛ sin nu bla awu na un. Ðo, zɔn azan atɔn ɔɔ wɛ ɛ ɔɔ kpɔ xɛ un. Bɔ nuɔɔ ma ka ɔɔ ɛ si bɔ ɛ na ɔɔ gɛ. ³ Na ɛ ma ɔɔ nŭɔɔ co bɔ un nyi ɛ gɛ ɔ, gan na wa yi ɔɔn ɛ ɔɔ ali ji. Ðo, mɛ ɔɔɔ ɔɔ ɛ mɛ bo tɔnnɔ fi dindɛn. »

⁴ Bɔ ahwanvŭ utɔn lɛ yigbe n'ɛ bo ɔɔ : « Fí tɛ mŭ na mɔ nuɔɔɔ te bɔ ɛ na ɔɔ bo gɔxo ɔɔ gblolomɛ fi ? »

⁵ Jezu kanbyɔ ahwanvŭ lɛ ɔɔ : « Wɔxuxu nabi wɛ ɔɔ mŭ si ? » Bɔ ɛ yigbe n'ɛ bo ɔɔ : « Wɔxuxu canwe wɛ ɔɔ fi. » ⁶ Bɔ Jezu ɔɔ na ahwan ɔ ɔɔ ɛ nɛ flɛn ayi ɔɔ kɔmɛ. E sɔ wɔxuxu canwe lɛ bo do kpɛ na Mǎwu. E kan wɔxuxu lɛ do asi na ahwanvŭ utɔn lɛ, bo ɔɔ ɛ nɛ ma na ahwan ɔ. Bɔ ahwanvŭ lɛ ma wɔxuxu lɛ na ɛ.

⁷ Hwevi wliwli kpɛɔɔ lɛ ɔɔ ahwanvŭ lɛ si. Jezu xo ɔɔ do hwevi lɛ ji, bo ɔɔ ɛ nɛ lɛ ma na ahwan ɔ. ⁸ Mɛ lɛ ɔɔ nu bo gɔxo. Ðukpo lɛ gɔ xasun canwe, bɔ ɛ bɛ yi.

⁹ Mɛ ɔɔ ɔɔ nu lɛ ka yi gbɛtɔ degba ɔɔkpo (4.000) mɔ. Bɔ Jezu nyi ɛ. ¹⁰ Bɔ haɔkpo ɔ, Jezu kpo ahwanvŭ utɔn lɛ kpo byɔ tɔjihŭn mɛ, bo ɔɔdo

Dalumanuta kanme.

Falizyɛn lɛ ɔ̃ Jezu nɛ blo nŭji-awŭ ɔ̃ na mi

(Matie 12.38-39 ; 16.1-4 ; Lwiki 11.16-29)

¹¹ Falizyɛn lɛ wa Jezu de bo jɛ nu dɔn xɛ ɛ ji. É jodɔ na ɔ̃ mɔ na Jezu, bo ɔ̃ nɛ blo nŭji-awŭ ɔ̃ zɔn Măwu de ɔ̃ ɔ̃kpo na mŭ.* ¹² Bɔ Jezu gbɔ fiin bo ɔ̃ : « Nu tɛ wutu gbɛtɔ egbe tɔn lɛ ka ɔ̃ nŭji-awŭ byɔ ɔ̃ ? Ma ɔ̃ nugbo na mŭ, e ma ɔ̃ nŭji-awŭ ɔ̃ na blo na gbɛtɔ egbe tɔn lɛ gɛ. »* ¹³ Jezu ɔ̃ mɔ bo tɔn zɔn é de, bo byɔ tŭjihŭn mɛ, bo ɔ̃ido age ɔ̃ɛ ji.

Wɔfɔnnu Falizyɛn lɛ tɔn

(Matie 16.5-12 ; Lwiki 12.1)

¹⁴ Ahwanvu lɛ ma flin bo sɔ wɔxuxu gɛ. Bɔ ɔ̃kpo gee ján wɛ ɔ̃ é si ɔ̃ tŭjihŭn ɔ̃ mɛ. ¹⁵ Jezu ka sɔ ayi étɔn do nu ji bo ɔ̃ : « Mŭ cɔ mŭɔde, na ayi nɛ kpe mŭ

***8.11** Matie 12.38 ; Lwiki 11.16

***8.12** Matie 12.39 ; Lwiki 11.29

do wɔfɔnnu Falizyɛn lɛ kpo Elodu kpo tɔn wu. »*

¹⁶ Ahwanvu lɛ jɛ idɔ dɔ ɛdɛlɛ mɛ ji dɔ : « Wɔxuxu dɛ mɪ ma hɛn gɛ ɔ wɛ zɔn bɔ e dɔ mɔ dɔ ɔ. » ¹⁷ Jezu ka nyɔ nu dɛ ɛ dɔ lin ɔ nyi, bo dɔ na ɛ dɔ : « Nu tɛ wutu mɪ dɔ dɔ dɔ mɪdɛlɛ mɛ dɔ wɔxuxu dɛ mɪ ma hɛn gɛ ɔ wɛ zɔn ? Ayi mɪtɔn ma ko wle xo ɔ bɔ mɪ mɔnujɛmɛ gɛ wɛ a ? Alo, ayi mɪtɔn ma nɔ mɔ nu gɛ wɛ a ? ¹⁸ Mɪ dɔ nukun co, mɪ ma dɔ nu mɔ gɛ. To dɔ ta wu na mɪ co, mɪ ma dɔ nu se gɛ. Mɪ ma sɔ nɔ flin nu gɛ wɛ a ?* ¹⁹ Hwenu dɛ un ma wɔxuxu atɔɔn na gbɛtɔ degba dɔkpo afɔ atɔɔn (5.000) bɔ mɪ kple dɔkpo lɛ ɔ, xasun nabi wɛ gɔ bɔ mɪ bɛ yi ? » Bɔ ahwanvɔ lɛ yigbe bo dɔ : « Xasun weyawe. » ²⁰ Jezu lɛ dɔ : « Bɔ dɛ un ma wɔxuxu canwe na gbɛtɔ degba dɔkpo (4.000) bɔ mɪ kple dɔkpo lɛ ɔ, xasun nabi wɛ gɔ bɔ mɪ bɛ yi ? » Bɔ ahwanvɔ lɛ yigbe bo dɔ : « Xasun canwe. » ²¹ Jezu dɔ na ɛ dɔ : « Bɔ mɪ ma ko

---

*8.15 Lwiki 12.1

*8.18 Maki 4.12

mɔnujɛmɛ gɛ wɛ a ? »

Jezu hun nukun na nukuntɔnnɔ ɔ

²² Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo wa yi gletoxo Betizayida tɔn mɛ. Bɔ mɛ lɛ kpláan nukuntɔnnɔ ɔ wa n'ɛ, bo ɔ nɛ kenklen bo ɔ alɔ ɛ wu. ²³ Bɔ Jezu hɛn alɔ na nukuntɔnnɔ ɔ, bo kpláan ɛ tɔn zɔn gletoxo ɔ mɛ. E ɔ tan nukun lɛ ji n'ɛ, bo sɔ alɔ do nya ɔ ji bo kanbyɔ ɛ ɔ : « A ɔ nuɔ mɔ a ? » ²⁴ Nukuntɔnnɔ ɔ hun nukun bo ɔ : « Un ɔ mɛ lɛ mɔ ɔ, bɔ é ci atin xa, bo ɔ yi ɔ. » ²⁵ Bɔ Jezu lɛvɔ ɔ alɔ nukun utɔn lɛ ji, bɔ nya ɔ sin azɔn gbɔ, e kpɔn nu sɛdo nukɔn, bo mɔ nu cɛɔcɛɔ. ²⁶ Jezu ɔ n'ɛ ɔ : « Lɛkɔ yi xwe tɔwe gbe, ma byɔ gletoxo ɔ mɛ lɔsu o. »

Piyɛ ɔ Jezu wɛ nyi Mɛsya ɔ

(Matíe 16.13-20 ; Lwiki 9.18-21)

²⁷ Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo ɔido gletoxo ɔ sɛkpɔ toxo Sezalê Filipu tɔn ɔ lɛ mɛ. Ɖ é ɔ yi ɔ, Jezu kanbyɔ ahwanvũ utɔn lɛ ɔ : « Menu wɛ un nyi bɔ mɛ lɛ nɔ ɔ ? » ²⁸ Ahwanvu lɛ yigbe n'ɛ bo ɔ : « É

nɔ ɖɔ hi wɛ nyi Jaan Yehwesinlenámetó ɔ. Mɛ ɖɛlɛ
nɔ ɖɔ hi wɛ nyi Eli. Mɛ ɖɛvo lɛ nɔ ɖɔ gbeyidǎtɔ́
Mǎwu tɔn lɛ ɖɛ wɛ a nyi. »* ²⁹ Jezu ka kanbyɔ é ɖɔ : «
Bɔ mǐlɛ lo, menu wɛ un nyi bɔ mǐ nɔ ɖɔ ? » Piyɛɛ yi
xo bo ɖɔ : « Hi wɛ nyi Mesya ɔ. »* ³⁰ Bɔ Jezu do sɛn
na é venavena ɖɔ é nɛ ma ɖɔ mɛ ɖě mi nyi ɔ na mɛɖɛ
o.

Jezu ɖɔ xo do ku kpo fɔnzɔnku utɔn kpo wu

(Matíe 16.21-23 ; Lwiki 9.22)

³¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu jɛ nu kplɔn ahwanvǔ utɔn lɛ ji.
E ɖɔ na é ɖɔ : « Nye Gbetɔvi ɔ ɖɔ na se awuve tawun.
Bɔ tomɛxo lɛ, avɔsannu-xwlemawutɔgan lɛ kpo
senkplɔnmetɔ lɛ kpo ɖɔ na gbɛ un. É na hu un, bɔ
azan utɔn atɔngɔ ɔ gbɛ ɔ, na fɔn zɔn ku. » ³² Jezu ma
hwla xo ɖɛ é gɛ. Bɔ Piyɛɛ kpláan ɛ jɛ la, bo gbɛ nu
n'ɛ do xo nɛ ɖě e ɖɔ ɔ wu. ³³ Amɔ, Jezu lilɛ bo kɔn

---

* **8.28** Maki 6.14-15 ; Lwiki 9.7-8

* **8.29** Jaan 6.68-69

ahwanvũ utɔn ɛ, lobo wa adan do Piyɛɛ ji tawun bo
ɔɔ : « Awovi, bu do un ! Ayi tɔwe ma nɔ mɔ joɔɔ
Mǎwu tɔn gɛ. Gbetɔ sin ayi wɛ a ɔɔ. »

Me ɔɔ hɛn na xodo Jezu ɔ

(Matie 16.24-28 ; Lwiki 9.23-27)

³⁴ Bɔ Jezu yɔ ahwan ɔ kpo ahwanvũ utɔn ɛ kpo bo
ɔɔ na ɛ ɔɔ : « Na mɛɔɔ joɔɔ na xodo un ɔ, nɛ ma lin
uɔɔ kɔɔn o, nɛ zɛ akluzu utɔn bo xodo un.* ³⁵ Ɖo, mɛ
ɔɔ joɔɔ na hwɛn gɛ utɔn ɔ, e na hɛn ɛ bu. Bɔ mɛ ɔɔ
ka na hɛn gɛ utɔn bu ɔɔ nyɛ kpo Wɛnɔagɛ ɔ kpo
wutu ɔ, e na ɛ mɔ yi.* ³⁶ Na mɛɔɔ na bo ɔɔ dɔkun
gbɛmɛ fi tɔn ɛ bi, lobo hɛn gɛ utɔn lɔsu bu ɔ, ale tɛ
wɛ e ka na nyi n'ɛ ? ³⁷ Nu tɛ wɛ gbetɔ na kpewu sɔ xɔ
gɛ utɔn na ? ³⁸ Ɖo, na winnya hu mɛɔɔ ɔɔ nyɛ kpo
xo celɛ kpo wu ɔɔ gbetɔ gbejimanɔɔ, gbetɔ hwɛhuto
xɛ lɛ mɛ ɔ, winnya na hu nyɛ Gbetɔvi ɔ lɔsu ɔɔ mɛ ɔ

***8.34** Matie 10.38 ; Lwiki 14.27

***8.35** Matie 10.39 ; Lwiki 17.33 ; Jaan 12.25

wu hwenu dĕ na wa dɔ Atɔe sin gigo mɛ, kpo
wensagun mime lɛ kpo ɔ. »

9

¹ Jezu lɛ dɔ na é dɔ : « Ma dɔ nugbo na mì, mɛdɛ lɛ
dɔ mì mɛ fi, bɔ é ma na ku co bo na mɔ bɔ
Axósúđûđû Măwu tɔn ɔ na wa kpo hlŋnhlŋn kpo gɛ.
»

Jezu sin ninɔmɛ dɔɔ

(Matíe 17.1-13 ; Lwiki 9.28-36)

² Đě Jezu dɔ xo nɛlɛ bɔ e blo azan ayizen wayi ɔ, e
kpláan Piyɛɛ, Jaki kpo Jaan kpo kɛdɛ yi jɛ la, dɔ so
daxo dɛ ji. Bɔ Jezu sin ninɔmɛ dɔɔ dɔ nukun étɔn
mɛ.* ³ Bɔ awu dĕ dɔ kɔ na Jezu ɔ huzu wee pepepe
bo dɔ clin ɔ, bɔ mɛdɛ ma dɔ ayǐgba ji fi bo na
kpewu blo kaka bɔ avɔ na we dɔ mɔ gɛ. ⁴ Bɔ Eli kpo
Mɔyizi kpo wa xwetɔn, bo dɔ xo dɔ xɛ ɛ ɔ. ⁵ Piyɛɛ yi
xo bo dɔ na Jezu bo dɔ : « Mɛsi, fi xe ɔ dĕ mǐ wa ɔ

---

*9.2 2 Piyɛɛ 1.17-18

nyɔ tawun. Mĩ na gba goxɔ ɔ atɔn : tɔwe ɔokpo,
Mɔyizi tɔn ɔokpo, Eli tɔn ɔokpo. » ⁶ Piyee ɔɔ mɔ, ɔɔ,
ma nyɔ nu ɔɔ e na ɔɔ ɔ nyi ge. Ɖo, ado hu ahwanvũ
atɔn le tawun. ⁷ Akplɔkplɔ ɔe wa cɔn é, bɔ gbe ɔe ɔi
zɔn e ɔ me bo ɔɔ : « Me xe ɔ we nyi vi ce venavena,
mì se xo utɔn ! »* ⁸ Bɔ haɔokpo ɔ, é kpɔn fi le bi lile
do éɔe, bo wa mɔ ɔɔ mi kpo Jezu ɔokponɔ gee kpo
we kpo. ⁹ Hwenu ɔɔ é ɔɔ te je zɔn so ɔ ji ɔ, Jezu do
sen na é ɔɔ é ne ma ɔɔ nu ɔɔ é mɔ ɔ na meɔe kaka je
hwenu ɔɔ mi Gbetɔvi ɔ na fɔn zɔn ku ɔ o. ¹⁰ É nyi sen
né ɔ bo ka nɔ ɔɔ kanbyɔ éɔele ɔɔ : « Nu te we ka nyi
"Fɔn zɔn ku ɔ ?" »

¹¹ Ahwanvu atɔn le kanbyɔ Jezu ɔɔ : « Nu te we zɔn
bɔ senkplɔnmetɔ le ka nɔ ɔɔ Eli ɔɔ na wa hwɛ ? »*

¹² E yigbe na é bo ɔɔ : « Nugbo we, Eli na wa hwɛ, bo
na blo nu bi ɔɔ. Din ɔ, nu te we zɔn bɔ e wlan do
Măwuxowema ɔ me ɔɔ nye Gbetɔvi ɔ ɔɔ na se awuve

***9.7** Matíe 3.17 ; Maki 1.11 ; Lwiki 3.22

***9.11** Matíe 11.14

tawun, bɔ e ma na sɔ un yɔ ɔɔ nuɖe na ge ? ¹³ Ma ɔɔ na mi, Eli ko wa bɔ me le wa nu ɔɔ joɔo e le bi xe e, ɔɔ ɔɔ e ko wlan d'e wu ɔɔ xa. »

Jezu nya ye nyananyána zɔn vi ɔɔ me

(Matie 17.14-21 ; Lwiki 9.37-43)

¹⁴ ɔɔ Jezu kpo ahwanvũ atɔn le kpo sekpo ahwanvũ ɔɔe ɔ, e ma bɔ me susu kpo senkplɔnmetɔ le kpo lile do e bo ɔɔ nu dɔn xe e ɔ. ¹⁵ ɔɔ me le ma Jezu ɔ, e kpaca e bo e zɔn hoo bo yi kpe e, bo dogbe n'e. ¹⁶ E kanbyɔ e ɔɔ : « Nu te mi ɔɔ dɔn xe e ɔ ? » ¹⁷ Me ɔɔkpo ɔɔ me le me bo yigbe bo ɔɔ : « Mesi, un kpláan vi ce wa na we, ɔɔ ye ɔɔ ɔɔ gbezán utɔn me, bɔ ma nɔ ɔɔ xo ge. ¹⁸ Ye nyananyána ɔ nɔ wa zɔn e ji ɔɔ fi ɔɔebu, bo nɔ zin i de. Bɔ futunkle nɔ tɔn zɔn nu n'e, bɔ e nɔ ɔɔ adũklwin bo nɔ syen bi. Un ɔɔ na ahwanvũ tɔwe le ɔɔ e ne nya ye nyananyána ɔ zɔn e me, bɔ e ma kpewu bo nya e ge. » ¹⁹ Jezu yi xo bo ɔɔ na ahwanvũ utɔn le ɔɔ : « Numadito xe le we ! Kaka yi je hwetenu na nɔ mi de ? Kaka yi je hwetenu mi

na nɔ kɔ ji na un do ? Mì kpláan vi ɔ wa na un. » ²⁰ É kpláan vi ɔ wa na Jezu. Bɔ dĕ ye nyananyána ɔ mɔ Jezu ɔ, e hunhun vi ɔ bo sɔ ε hude kpo zingidi kpo, bɔ e je gbo bli gbɔn kɔmε ji, bo dɔ futunkle tun ɔ.

²¹ Jezu kanbyɔ vi tɔ ɔ dɔ : « Zɔn hwetenu we nu né ɔ be na vi ɔ ? » Bɔ e yigbe n'ε bo dɔ : « Zɔn kpevi me utɔn we. ²² Bleble ɔ, ye nyananyána ɔ nɔ ze e zin do myɔ me, alɔ sin me, bo na hu i. Amɔ, na a kpe nu dɛ wu bo na blo nε ɔ, bo ku nublawu na mĭ bo hwlen mĭ. » ²³ Jezu ka yigbe n'ε dɔ : « Enhεen ? Na un kpe nu dɛ wu ɔ we a dɔ a ? Me dĕ dĭnu ɔ kpe nu bi wu. »

²⁴ Haɔokpo ɔ, vi tɔ ɔ do axwa bo dɔ : « un dĭnu ! Amɔ, gɔ alɔ na un. Do, nuɔiɔi hwe do un. » ²⁵ Dĕ Jezu mɔ bɔ me le nyi ahwan bo ja ɔ, e wa adan do ye nyananyána ɔ bo dɔ : « Hyɔ ye dĕ hu to, bo hu dɛ na vi xe ɔ, un dɛgbe do we, tɔn zɔn vi ɔ me bo ma sɔ wa dɛ o ! » ²⁶ Bɔ ye nyananyána ɔ be axwa, bo hunhun vi ɔ kpo hlɔnhlɔn kpo, bo tɔn zɔn ε me. Vi ɔ ci cuɔuɔu me dĕ ku ɔ xa, bɔ me susu dɔ : « He ! Vi ɔ

ku. » ²⁷ Jezu ka hen alɔ n'ε bo ze e ci tê, bɔ e xwete.

²⁸ Né ɔ godó ɔ, Jezu yi xwegbe. Bɔ, dǎ u kpo ahwanvǔ utɔn le kpo kedε we ɔo flen ɔ, é kanbyɔ ε ɔo : « Bɔ nu te we zɔn bɔ mǐle ɔ, mǐ ma kpewu bo nya ye nyananyána ne ge ? » ²⁹ Jezu ka yigbe na é bo ɔo : « Ye nyananyána nele xa ɔ, dε we nɔ nya é. »

Jezu ɔo gba awego ɔo ɔo mǐ na ku, bo na le fɔn

(Matíe 17.22-23 ; Lwiki 9.43-45)

³⁰ Jezu kpo ahwanvǔ utɔn le kpo tɔn zɔn flen, bo gbɔn Galile bo wa ɔo yi ɔ. Jezu ma joɔo ɔo meɔe ne nywe ge. ³¹ Ɖo, dǎ e ɔo nu kplɔn ahwanvǔ utɔn le ɔ, e ɔo na é ɔo : « E na jo nye Gbetɔvi ɔ na me le, bɔ é na hu un. Bɔ azan utɔn atɔngo ɔ gbe ɔ, Mǎwu na fɔn un zɔn ku. » ³² Ahwanvu le ma ka mǎ nǔ je xo né ɔ me ge. Bɔ é ɔibu bo ma kan xo dε byɔ Jezu d'e wu ge.

Menu we na nyi gan ɔo mǐ nu ?

(Matíe 18.1-5 ; Lwiki 9.46-48)

³³ Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo yi kapɛnawumu. Đě é jɛ xwegbe ɔ, Jezu kanbyɔ é ɔɔ : « Nu tɛ wɛ mì ɔɔ dɔn ɔɔ ali ji ɔ ? » ³⁴ Émɛ ɔɔ ma ka kɛ nu gɛ. Đo, ɔɔ é ɔɔ ali ji ɔ, é dɔn nu bo ɔɔ : Menu wɛ na ɔɔ gan ɔɔ mĩ nu ?* ³⁵ Jezu flɛn ayi bo yɔ mɛsɛdo utɔn weyawɛ lɛ, bo ɔɔ na é ɔɔ : « Na mɛɔɔ joɔɔ na nyi nukɔnnɔɔ ɔ, mɛ né ɔ nɛ bo sɔ uɔɔ hwe, bo nyi mɛsɛntɔ na mɛ bi. »* ³⁶ Bɔ e kpláan yɔkpɔvu ɔɔkpo ɔɔ cɛncɛn na é, bo dɔn ɛ do awu, bo ɔɔ na é ɔɔ : ³⁷ « Mɛ ɔɔɔ ɔɔ yi yɔkpɔvu xɛ ɔ ɔɔ nyɛ wutu ɔ, nyɛ wɛ mɛ ɔ yi. Mɛ ɔɔ ka yi un ɔ, ma nyi nyɛ wɛ e yi gɛ. Amɔ, mɛ ɔɔ sɛ un do ɔ wɛ e yi. »*

Mɛ ɔɔ ma gbɛ mì gɛ ɔ, mɛ m̀tɔn wɛ e nyi

(Lwiki 9.49-50)

***9.34** Lwiki 22.24

***9.35** Matíe 20.26-27 ; 23.11 ; Maki 10.43-44 ;
Lwiki 22.26

***9.37** Matíe 10.40 ; Lwiki 10.16 ; Jaan 13.20

³⁸ Jaan ɔɔ na Jezu ɔɔ : « Mesi, mĩ mɔ mɛɔe bɔ e nɔ nya ye nyananyána le ɔɔ nyikɔ tɔwe mɛ, bɔ mĩ gbɛ n'ɛ. Ɖo, e ma ɔɔ ahwan mĩtɔn mɛ ge. » ³⁹ Amɔ, Jezu yigbe bo ɔɔ : « Mì ma gbɛ n'ɛ o. Ɖo, mɛɔe ma kpewu na wa nũji-awũ ɔɔ nyikɔ ce mɛ, bɔ haɔokpo ɔ, e na ɔɔ xo ce nyananyána ge. » ⁴⁰ Mɛ ɔɔ ma gbɛ mĩ ge ɔ, mɛ mĩtɔn wɛ.* ⁴¹ Ma ɔɔ nugbo na mì, mɛ ɔɔebu ɔɔ na mì sin kɔfu ɔɔokpo ɔɔ Klisu tɔn wɛ mì nyi wutu ɔ, mɛ ɔ ma na ba aɔ utɔn kpo ge.*

Mɛɔe nɛ ma ɔɔn mɛ do hwɛ mɛ o

(Matíe 18.6-9 ; Lwiki 17.1-2 ; 14.34)

⁴² « Mɛ ɔɔ na ɔɔn vi kpevi xé lé ɔɔ ɔɔinu na un le ɔɔokpo gee do hwɛ mɛ ɔ, e gbɔ bo sin zannuu ɔɔaxo do kɔ na mɛ ɔ, bo sɔ ɛ nyi axu mɛ ɔ, e na nyɔ n'ɛ hu.

⁴³ Na alɔ tɔwe wɛ nɔ ɔɔn we do hwɛ mɛ ɔ, sɛn ɛ sɛ. Ɖo, a ɔɔ alɔ ɔɔokpo bo yi gbɛ mavɔ-mavɔ ɔ mɛ ɔ, e

---

***9.40** Matíe 12.30 ; Lwiki 11.23

***9.41** Matíe 10.42

nyɔ hu ɖɔ alɔ tɔwe awe le sɔgbe bɔ a yi zomaci ɔ me.* [⁴⁴ Flɛn wɛ wevi ɖě nɔ ɖu me le ma nɔ ku te ge, bɔ myɔ ma nɔ ci gbede ge.]^{N 45} Na afɔ tɔwe wɛ nɔ dɔn we do hwe me ɔ, sɛn ε sɛ. Ɖo, a ɖo afɔ ɖokpo bo yi gbɛ mavɔ-mavɔ ɔ me ɔ, e nyɔ hu ɖɔ afɔ tɔwe awe le sɔgbe bɔ a yi zomaci ɔ me. [⁴⁶ Flɛn wɛ wevi ɖě nɔ ɖu me le ma nɔ ku te ge, bɔ myɔ ma nɔ ci gbede ge.]^{N 47} Na nukun tɔwe wɛ nɔ dɔn we do hwe me ɔ, ɖe e nyi gbe. Ɖo, a ɖo nukun ɖokpo bo yi axɔsɔɖuto Mǎwu tɔn me ɔ, e nyɔ hu ɖɔ nukun tɔwe awe le sɔgbe bɔ a yi zomaci ɔ me.* ⁴⁸ Flɛn wɛ wevi ɖě nɔ ɖu me le ma nɔ ku te ge, bɔ myɔ ma nɔ ci gbede ge.

⁴⁹ Ɖo, myɔ wɛ nyi jɛ ɖě e na do me ɖokpo ɖokpo bɔ e

***9.43** Matíe 5.30

^N**9.44** Xixame xe ɔ ma ɖo Mǎwuxowema nukɔntɔn ɖě è wlan kpo alɔ kpo le susu me ge.

^N**9.46** Xixame xe ɔ ma ɖo Mǎwuxowema nukɔntɔn ɖě è wlan kpo alɔ kpo le susu me ge.

***9.47** Matíe 5.29

na nyi me mime ɔ. ⁵⁰ Nugbo we, je ɔ, nu dagbe we e nyi. Bɔ na e ka bu vivi utɔn ɔ, nu te e na wa kaka bɔ e na le wa vivi ? Je ne nɔ mi me, na mi mɔ miɔe le gbɔ. »*

10

Jezu ke nu do asu kpo asi kpo sin kinklan wu

(Matie 19.1-12 ; Lwiki 16.18)

¹ Jezu tɔn zɔn flen bo yi Judê xin xa ɔ me, ɔdo Juden to ɔ godo. Bɔ gbeto maxa-maxa de ko le wa cɔn e. Bɔ e le kplɔn nu é di de e ko nɔ blo do ɔ xa. ² Falizyen dele ka jodo na do mɔ na Jezu ; é sekpo e bo kanbyo e do : « Sen mitɔn na gbe sunnu do ne gbe asi ɔ a ? » ³ Jezu yigbe na é bo do : « Sen te we Mɔyizi ka do na mi ? » ⁴ Bɔ Falizyen le do : « Mɔyizi do e ne wlan asigbigbewema na yɔnnu ɔ, bo nya e. » ⁵ Bɔ Jezu do na é do : « Ayixa syensyen mitɔn we zɔn bɔ Mɔyizi do sen ne na mi. » ⁶ Amɔ, do gbe ɔ sin bibeme ɔ,

---

***9.50** Matie 5.13 ; Lwiki 14.34-35

Măwu da sunnu kpo nyɔnu kpo. ⁷ Ne ɔ we zɔn bɔ sunnu na tɔnnɔ tɔ ɔ kpo nɔ ɔ kpo de, bo na nɔ kpɔ xe asi ɔ.

⁸ Bɔ éme awe le na huzu me ɖokpo gee. Hwenenu ɔ, é ma sɔ nyi me awe ge. Amɔ, é huzu me ɖokpo. ⁹ Ne ɔ wutu ɔ, gbeto ne ma klan nu ɖě Măwu sɔ ɖo kpɔ ɔ o. ¹⁰ Ɖě é wa xwegbe ɔ, ahwanvǔ lé levo kan nu byɔ Jezu do xo ne wu. ¹¹ Bɔ e ɖɔ na é ɖɔ : « Na sunnu ɖe gbe asi ɔ bo da ɖevo ɔ, aga we e le bo je ago do nyɔnu nukɔntɔn ɔ. ¹² Bɔ na nyɔnu ɖě gbe asu ɔ bo da ɖevo ɔ, aga we e le. »*

Jezu yi yɔkpɔvu le

(Matie 19.13-15 ; Lwika 18.15-17)

¹³ Me le kpláan yɔkpɔvu le wa na Jezu na e na sɔ alɔ do é ji. Amɔ, ahwanvǔ lé wa adan do me le. ¹⁴ Ɖě Jezu mɔ nu ne ɔ, e ve n'ε. Bɔ e ɖɔ na ahwanvǔ utɔn le ɖɔ : « Mì jo yɔkpɔvu le do na é ne wa dye ; mì ma glɔn ali na é o. Ɖo, Axósúɖûɖû Măwu tɔn ɔ, me ɖě ci

---

***10.12** Matie 5.32 ; 1 Kolentinu 7.10-11

yɔkpɔvu xé lé xa ɔ tɔn wɛ e na nyi. ¹⁵ Ma ɔ nugbo na m̀, na m̀ɛde ma yi Ax́súɔ̀ɔ̀ Mǎwu tɔn ɔ yɔkpɔvu xa ge ɔ, m̀ ɔ ma na byɔ ɛ m̀ ge. » ¹⁶ Né ɔ godó ɔ, Jezu ke alɔ bo yi vi le ɔkpɔ ɔkpɔ, bo sɔ alɔ do é ji, bo xɔɛ ɔagbe na é.

Dɔkunnɔ le kpo Ax́súɔ̀ɔ̀ Mǎwu tɔn kpo

(Matíe 19.16-30 ; Lwiki 18.18-30)

¹⁷ Ǽ Jezu wle ali bo ɔ yi ɔ, nya ɔ do wezun bo wa je klo ɔ nukɔn n'ɛ. Nya ɔ kanbyɔ ɛ ɔ : « Mesi m̀ ɔagbe ! Nu te wɛ na blo bo na m̀ gbe mavɔ-mavɔ ɔ yi ? » ¹⁸ Bɔ Jezu ɔ n'ɛ ɔ : « Nu te wɛ zɔn bɔ a ylo un ɔ m̀ ɔagbe ? M̀ɛde ma nyi m̀ ɔagbe ze Mǎwu ɔkponɔ gee wu ge. ¹⁹ A nyɔ Mǎwu sen le nyi : *"Ma hu m̀ o, ma le aga o, ma je ajo o, ma do ajan do m̀ɛde nu o, ma tafu m̀ɛde o, wle yeyi na atɔwe kpo anɔwe kpo."* » ²⁰ Nya ɔ ka yigbe n'ɛ bo ɔ : « Mesi, zɔn ɔkpe m̀ ce ɔkpɔ wɛ un ko ɔ sen nele bi nyi ɔ. » ²¹ Jezu kpɔn ɛ, bɔ nu utɔn jeji n'ɛ. Bɔ e ɔ n'ɛ ɔ : « E le kpo nu ɔkpɔ gee bɔ a na blo. Yi sa nu ɔ

a ɔ̄ ɛ bi, bo ma akwa ɔ̄ na wamamɔ̄nɔ̄ ɛ. Hwenenu
ɔ̄, a na ɔ̄ dɔ̄kun ɔ̄ sexwe. Né ɔ̄ godó ɔ̄, wa bo xodo
un. » ²² Amɔ̄, ɔ̄ nya ɔ̄ se mɔ̄ ɔ̄, e dan do nyi na uɔ̄.
Awu ku i bi, bɔ̄ e ɔ̄ido. Ɖo, e ɔ̄ dɔ̄kun tawun.

²³ Jezu ɔ̄ kɔ̄ bo kpɔ̄n ahwanvũ utɔ̄n ɔ̄ lile do e ɛ,
bo ɔ̄ na é ɔ̄ : « E na ve awu na dɔ̄kunɔ̄ ɛ tawun
bɔ̄ é na byɔ̄ Axósúɔ̄ɔ̄ Mǎwu tɔ̄n mɛ ! » ²⁴ Xo neɛ
ɔ̄ Jezu ɔ̄ ɔ̄ kpaca ahwanvũ ɛ. Amɔ̄, Jezu leɔ̄ ɔ̄
na é ɔ̄ : « Xɔ̄ntɔ̄n ceɛ, e na ve awu bɔ̄ è na byɔ̄
Axósúɔ̄ɔ̄ Mǎwu tɔ̄n mɛ ! » ²⁵ Nyevilinu gbingbɔ̄n

na fa na lakumi a ? Eo ! E na ɛ ve awu na dɔ̄kunɔ̄
uwɔ̄ tawun, bɔ̄ e na byɔ̄ Axósúɔ̄ɔ̄ Mǎwu tɔ̄n mɛ.

²⁶ E ɛ kpaca ahwanvũ lé tawun, bɔ̄ é je idɔ̄ ɔ̄ éɔ̄le
mɛ ji ɔ̄ : « Bɔ̄ na nu ɔ̄ mɔ̄ ɔ̄, menu we na kpewu bo
mɔ̄ hwɛngan lo ? » ²⁷ Jezu kpɔ̄n é kaka bo ɔ̄ : «
Gbɛtɔ̄ ɛ we e na glo, ma na glo Mǎwu gɛ. Ɖó, nuɔ̄
ma glo Mǎwu gɛ. » ²⁸ Bɔ̄ Piyɛɛ ɔ̄ n'ɛ ɔ̄ : « Bɔ̄ din ɔ̄,
mǎle ɔ̄ie ka jo nu m̀tɔ̄n ɛ bi do bo xodo we. » ²⁹ Jezu
ka ɔ̄ n'ɛ ɔ̄ : « Ma ɔ̄ nugbo na m̀, mɛ ɔ̄ jo xwe do,

bo jo nɔvi ɔ sunnu le kpo nɔvi ɔ nyɔnu le kpo do, nɔ
ɔ, tɔ ɔ, vi ɔ le alɔ gle utɔn le do ɔ Axɔsɔdɔdɔ Mɔwu
tɔn na yi nukɔn wutu ɔ, ³⁰ me ne ɔ, Mɔwu na n'e xwe,
nɔvi sunnu kpo nyɔnu kpo, nɔ, vi kpo gle kpo donu
kanwe-ko ɔ gbe hwenu utɔn. Me ɔ ka na se awuve
ɔ nye wutu, bɔ e na n'e gbe mavɔ-mavɔ ɔ gbe dɛ
ja ɔ me. » ³¹ Amɔ, me nukɔntɔn le susu na wa gbɔn
godo. Bɔ me godotɔn le na wa je nukɔn.*

Jezu ɔ gba atɔn gɔ ɔ ɔ mi na ku, bo na le fɔn

(Matie 20.17-19 ; Lwiki 18.31-34)

³² Jezu kpo ahwanvɔ utɔn le kpo ɔ kpo fan bo ɔ
Jeluzalemu yi ɔ, bɔ Jezu ɔ nukɔn na é. Ado ɔ
ahwanvɔ utɔn le hu ɔ, bɔ me dɛ xodo é le ɔ bu ɔ.
Bɔ Jezu levo kpláan ahwanvɔ utɔn le je la, bo je nu
dɛ na jo d'e ji le ɔ na é ji. ³³ E ɔ na é ɔ : «
Jeluzalemu ɔ die mɔ ɔ yi ɔ, bɔ e na jo nye Gbetɔvi ɔ
na avɔsannu-xwlemawutɔgan le kpo senkplɔnmetɔ le

---

*10.31 Matie 20.16 ; Lwiki 13.30

kpo. Bɔ é na ɔ̀o kuhwe na un, bo na jo un na mayisenɔ̀ le. ³⁴ Bɔ mayisenɔ̀ le na ca un ko, bo na tun atan do awuye. É na xo un kpo lanba kpo, lobo na hu un. Bɔ azan utɔ̀n atɔ̀ngɔ̀ ɔ̀ gbe ɔ̀, na fɔ̀n zɔ̀n ku. »

Jaki kpo Jaan kpo byɔ̀ nu ɔ̀e Jezu

(Matie 20.20-28 ; Lwiki 22.25-28)

³⁵ Né ɔ̀ godó ɔ̀, Jaki kpo Jaan kpo ɔ̀e nyi Zebede vi le sekpo Jezu bo ɔ̀o n'ε ɔ̀o : « Mesi, mĩ joɔ̀o na byɔ̀ nu ɔ̀e we ; mĩ ka joɔ̀o ɔ̀o a ne blo na mĩ. » ³⁶ Jezu ɔ̀o na é ɔ̀o : « Nu te we mĩ joɔ̀o ma blo na mì ? » ³⁷ Bɔ é ɔ̀o n'ε ɔ̀o : « Blo na mĩ me awe le ɔ̀, me ɔ̀okpo ne flen aɔ̀usixwe na we, bɔ me awego ɔ̀ ne flen amyɔ̀xwe na we hwenu ɔ̀e a na ɔ̀o gigo tɔ̀we me ɔ̀. » ³⁸ Amɔ̀, Jezu ɔ̀o na é ɔ̀o : « Mì ma nyɔ̀ nu ɔ̀e mì ɔ̀o byɔ̀ ɔ̀ nyi ge. Mì na kpewu bo nu awuve sin kɔ̀fu ɔ̀e nu gbe un ja ɔ̀ a ? Awuve sin yehwesin ɔ̀e le gbe un ja ɔ̀, mì na kpewu bo le a ? »* ³⁹ Bɔ é ɔ̀o na Jezu ɔ̀o : « Eεn, mĩ

---

*10.38 Lwiki 12.50

na kpewu. » Bɔ Jezu ɔɔ na ɛ ɔɔ : « Nugbo wɛ, m̀ na nu kɔfu ɔɔ nu gbe un ja ɔ a, bo na le yehwesin ɔɔ le gbe un ja ɔ. ⁴⁰ Amɔ, ma nyi nyɛ wɛ na ɔɔ mɛ ɔɔ na flɛn aɔusixwe ce, alɔ amyɔxwe ce ɔ gɛ. Mɛ ɔɔ Mǎwu sɔ tɛn nɛle mɛ ɔɔ ayi na le tɔn wɛ ɛ na nyi. » ⁴¹ Ɖɔ mɛsɛdo awo ɔɔle se nu ɔɔ Jaki kpo Jaan kpo byɔ ɔ, xomɛ ɛtɔn sin ɛ tawun. ⁴² Bɔ Jezu ylo ɛmɛ bi bo ɔɔ na ɛ ɔɔ : « M̀ lɔsu m̀ ko nywɛ ɔɔ axɔsu togun mayisɛnɔ le tɔn le nɔ ɔɔgbe do tovi ɛtɔn le ji gannaganna. Bɔ mɛ ɔɔ nɔ ɔɔ gan na ɛ le nɔ zan aɛɛkpikpa ɛtɔn do ɛ ji ɔɔ e joɔo ɛ ɔɔ ɔ. * ⁴³ Nɛ ma nyi mɔ na m̀le o. Amɔ, na mɛɔe joɔo na nyi gan ɔɔ m̀ mɛ ɔ, nɛ nyi mɛsɛntɔ m̀tɔn. * ⁴⁴ Na mɛɔe ka joɔo na nyi nukɔnnɔtɔ ɔɔ m̀ mɛ ɔ, nɛ nyi kannumɔ na mɛ bi. ⁴⁵ Ɖo, nyɛ Gbetɔvi ɔ ma wa na e na sɛn un wutu gɛ. Amɔ, mɛ sɛn gbe wɛ un wa, bo na sɔ gbe ce sɔ hwlen mɛ susu gan na. »

---

* **10.42** Lwiki 22.25-26

* **10.43** Matie 23.11 ; Maki 9.35 ; Lwiki 22.26

Jezu hun nukun na Batime

(Matie 20.29-34 ; Lwika 18.35-43)

⁴⁶ Jezu kpo ahwanvũ utɔn ɛ kpo wa Jeliko. Bɔ hwenu dĕ é ɔ to ɔ me tɔn zɔn do ɔ, me susu xodo é. Nukuntɔnnɔ dɛ ka flɛn alikpa, bo ɔ nu byɔ ɔ. Batime wɛ e nɔ yɔ ɛ ɔ, bo nyi Time vi. ⁴⁷ Dĕ e se ɔ Jezu Nazalɛti tɔn wɛ wa ɔ yi ɔ, e do axwa bo ɔ : « Jezu, Davidi vi, ku nubla awu na un ! » ⁴⁸ Me susu wa adan d'e ji, bo ɔ nɛ ci xwi. Bɔ e ɛ do axwa d'e ji bo ɔ : « Davidi vi, ku nubla awu na un ! » ⁴⁹ Jezu ka nɔte bo ɔ : « Mi yɔ ɛ wa na un. » Me ɛ yɔ ɛ bo ɔ n'ɛ ɔ : « Gbɔ adɔ bo ci tĕ, Jezu yɔ we. » ⁵⁰ Bɔ nukuntɔnnɔ ɔ dɛ awu gaa dĕ ɔ kɔ n'ɛ ɔ nyi gbe, bo lɔn ci tĕ, bo yi Jezu de. ⁵¹ Jezu yi xo bo ɔ n'ɛ ɔ : « Nu tɛ wɛ a jɔɔ ma wa na we ? » Bɔ e yigbe n'ɛ bo ɔ : « Mesi ! Blo na ma ɛ mɔ nukunnu. » ⁵² Jezu ɔ n'ɛ ɔ : « Yi, nuɔɔ tɔwe hwɛn we gan. » Bɔ haɔokpo ɔ, nya ɔ mɔ nukunnu, bo xodo Jezu.

11

Jezu byɔ Jeluzalemu

(Matie 21.1-11 ; Lwiki 19.28-40 ; Jaan 12.12-19)

¹ Jezu kpo ahwanvũ utɔn le kpo sɛkpo Jeluzalemu. É ma le dɛɛn do Betifaje kpo Betani kpo sin gletoxo dɛ sɛkpo Olivutinso ɔ le gɛ. Bɔ e dɛ ahwanvũ utɔn awe sɛdo. ² E dɔ na é dɔ : « Mì yi gletoxo dɛ dɔ nukɔn na mì né ɔ mɛ. Na mì byɔ gletoxo ɔ mɛ ɔ, mì na mɔ sɔkɛtɛkɛtɛ kɛpɛvi dɛ dɔ kan mɛ, bɔ mɛdɛ ma ko xɛ ε ji kpɔn gɛ. Mì tun kan n'ɛ, bo dɔn ε wa na un. ³ Bɔ ná mɛdɛ kanbyɔ mì dɔ : "Nu tɛ wɛ zɔn bɔ mì dɔ mɔ blo ɔ ?" ɔ, mì yí gbe ná mɛ ɔ bo dɔ : " Aklunô wê dɔ hudo utɔn, bɔ e na le sɛ ε do haɔokpo."^N » ⁴ Bɔ ahwanvũ awe le yi bo mɔ sɔkɛtɛkɛtɛ dɛ dɔ sinsin dɔ hɔntogboo dɛ nu, dɔ ali kpa, bɔ é tun i. ⁵ Mɛ dɛlɛ ka dɔ mɛ dɛ dɔ flɛn le mɛ bo kanbyɔ é dɔ : « Nu tɛ mì

---

^N**11.3** Twinmɛ dɛvo dɛie : Bɔ haɔokpo ɔ, sɔkɛtɛkɛtɛnɔ ɔ na jo sɔ ɔ do, bɔ mì na dɔn ε wa fi.

ḡo na wa na sɔkɛtɛkɛtɛ ɔ bo ḡo tun ɔ ? » ⁶ É ka yigbe na mɛ lɛ ḡi ḡě Jezu ḡo na é ḡó ɔ xa, bɔ mɛ lɛ jo é do bɔ é tun i. ⁷ É ḡɔn sɔkɛtɛkɛtɛ ɔ wa na Jezu, bo ḡɛ awu gaa étɔn lɛ tɛ do sɔkɛtɛkɛtɛ ɔ ji, bɔ Jezu xɛ ɛ ji. ⁸ Mɛ susu tɛ awu gaa étɔn lɛ do ali ɔ ji n'ɛ ; bɔ mɛ ḡɛvo lɛ yi din amaa ḡo gle mɛ, bo bɛ nyi ali ɔ ji. ⁹ Bɔ mɛ ḡě ḡo nukɔn kpo godo kpo na Jezu lɛ nɔ ze gbe do aga bo nɔ ḡo :

«Ozana ! Aklunô Măwu nɛ do na mɛ ḡě ja ḡo nyikɔ utɔn mɛ ɔ !

¹⁰ *Gigoo na axósúḡúḡú ḡě ja ɔ,
Axósúḡúḡú tɔgbo m̀tɔn Davidi tɔn ɔ.*

Gigoo na Măwu ḡě ḡo aga na nu bi ɔ. »

¹¹ Bɔ Jezu byɔ Jeluzalemu, bo yi sinsɛn xɔ ɔ mɛ. E kɔn ḡě nu lɛ ḡo yi ḡo ḡo sinsɛn xɔ ɔ mɛ ɔ. Bɔ ḡě e mɔ ḡo zan ḡo ku ɔ, e tɔn, bɔ u kpo mɛsɛdo utɔn weyawɛ lɛ kpo yi Betani.

Jezu donu figitin ḡɛ

(Matíe 21.18-19)

¹² Ayihongbe utɔn hwenu dɛ Jezu kpo mɛsɛdo lɛ kpo dɔ Betani tɔnnɔ do ɔ, xovɛ hu i. ¹³ E mɔ figitin dɔkpo sɛdo bɔ amaa t'e ji. Jezu yi atin ɔ sa bo na kpɔn dɔ mi na mɔ sinsɛn dɛ t'e ji ja. Bɔ dɛ e sɛkpɔ atin ɔ ɔ, amaa kɛdɛ wɛ e mɔ te ji. Do, e ma nyi hwenu dɛ figi nɔ sɛn ɔ gɛ. ¹⁴ Bɔ Jezu ka dɔ na atin ɔ dɔ : « A ma sɔ na sɛn dɛ gbedɛ kaka bɔ mɛdɛ na wa ja idu gbe gɛ. » bɔ ahwanvũ utɔn lɛ se xo nɛ ɔ.

Jezu nya nusato lɛ zɔn sinsɛnxɔ ɔ mɛ

(Matie 21.12-17 ; Lwiki 19.45-48 ; Jaan 2.13-22)

¹⁵ Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo wa Jeluzalɛmu. É byɔ sinsɛnxɔ ɔ mɛ, bɔ Jezu jɛ nusato lɛ kpo nuxɔtɔ lɛ kpo nya zɔn xɔ ɔ mɛ ji. E fli akwacɛnamɛtɔ lɛ sin tavo lɛ kpo ahwanlɛnsato lɛ sin azinkpo lɛ kpo. ¹⁶ Bɔ e ma lɔn bɔ mɛdɛ hɛn nu dɛ bo gbɔn sinsɛnxɔ ɔ mɛ wayi gɛ. ¹⁷ E jɛ nu kplɔn é ji bo dɔ : « E wlan do Măwuxowema mɛ bo dɔ : "E na yɔ xwe ce dɔ akɔta lɛ bi sin dɛxotɛn." Bɔ mɛlɛ ɔ, mɛ wa sɔ huzu ajotɔ lɛ sin nɔtɛn na. » ¹⁸ Avɔsannu-xwlemawutɔgan lɛ kpo

senkplɔnmɛtɔ lɛ kpo se nu dĕ Jezu wa ɔ, bo jɛ ali klɛ d'e wu ji, bo na hu i. É ka dɔ bu dɪ si i ɔ ; dɔ, nukplɔnmɛ utɔn lɛ byɔ ayi mɛ na ahwan ɔ. ¹⁹ Bɔ dĕ gbadanu wa su ɔ, Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo tɔn zɔn to ɔ mɛ.

Figitin dĕ Jezu donu ɔ fyɔ

(Matie 21.20-22)

²⁰ Ayihɔngbe utɔn zanfɔnnu tɛɛn ɔ, Jezu kpo ahwanvũ utɔn lɛ kpo dɔ ali ɔ gbɔn ɔ, bo mɔ figitin ɔ, bɔ e fyɔ kaka yi jɛ aɔɔ. ²¹ Piyɛɛ wa flin nu dĕ jɔ ɔ bo dɔ na Jezu dɔ : « Mɛsi, kpɔn ! Figitin dĕ a do nu ɔ xu bi. » ²² Bɔ Jezu yigbe na é bo dɔ : « Mì dɪnu na Măwu.* ²³ Ma dɔ nugbo na mì, na mɛɔɔ dɔ na so né ɔ dɔ : "Sɛ zɔn flɛn bo yi jɛ axu mɛ," bɔ mɛ ɔ ma xo kpɔn dɔ ayi utɔn mɛ gɛ bo dɪnu dɔ e na jɔ ɔ, e na jɔ nugbo. ²⁴ Nɛ ɔ wɛ zɔn bɔ ma dɔ na mì, nu dɛbu dĕ mì na xo dɛ bo byɔ Măwu ɔ, mì dɪnu dɔ mì ko mɔ yi,

---

***11.22** Matie 17.20 ; 1 Kolentinu 13.2

bɔ̀ mì na mɔ̀ yi nugbo. ²⁵ Bɔ̀ na mɛɖe ka ɖo ɖe xo
sedo Mǎwu ɔ̀, bo flin ɖo nɔzo mitɔ̀n wa nu ɖe nyi do
na mi ɔ̀, mɛ ɔ̀ nɛ sɔ̀ hwɛ ke ɛ, na Tɔ̀ m̀itɔ̀n ɖě ɖo
jixwe ɔ̀ na sɔ̀ hwɛ ke u lɔsu.* [²⁶ Amɔ̀, na mì ma sɔ̀
hwɛ ke mɛ ge ɔ̀, Tɔ̀ m̀itɔ̀n ɖě ɖo jixwe ɔ̀ ma na sɔ̀
hwɛ ke mì lɔsu ge.]^N »

Acɛ Jezũ tɔ̀n

(Matíe 21.23-27 ; Lwíki 20.1-8)

²⁷ Jezũ kpo ahwanvũ utɔ̀n le kpo lekɔ̀ wa
Jeluzalemu. Bɔ̀ avɔsannu-xwlemawutɔ̀gan le,
senkplɔ̀nmetɔ̀ le kpo tomexo le kpo sekpo Jezũ
hwenu ɖě e ɖo saɖi gbɔ̀n sinsenxɔ̀ ɔ̀ mɛ do ɔ̀. ²⁸ É ɖo
n'ɛ ɖo : « Acɛ te a ɖo bo ɖo nu nɛle jle ɔ̀ ? Menu we
na we acɛ ɔ̀ bɔ̀ a ɖo nu nɛle jle ɔ̀ ? » ²⁹ Jezũ yigbe na
é bo ɖo : « Nye lɔsu ma kan nu ɖokpo gee byɔ̀ mì. Bɔ̀

---

* **11.25** Matíe 6.14-15

^N**11.26** Xixame xe ɔ̀ ma ɖo Mǎwuxowema nukɔ̀ntɔ̀n
ɖě è wlan kpo alɔ̀ kpo le susu mɛ ge.

na mĩ yigbe na un ɔ, nye lɔsu na ɔ̃ ace ɔ̃ un ɔ̃ bo ɔ̃ nu nele jle ɔ̃ na mĩ. ³⁰ Menu we se Jaan do bo e le yehwesin na me le ? Mǎwu we a ? Alo gbeto ? Mĩ ɔ̃ ma se ! » ³¹ É ka yi kpa, bo ɔ̃ ɔ̃ édele me ɔ̃ : « Na mĩ yigbe n'e ɔ̃ Mǎwu we ɔ̃, e na kanbyɔ mĩ ɔ̃ : "Bo nu te we zɔn mĩ ma ka ɔ̃ nu na Jaan ge ?" ³² Gbeto we se e do mĩ na ɔ̃ a ? » É ka ɔ̃ bu ɔ̃ si togun ɔ̃. Do, me bi we nywe ɔ̃ Jaan ɔ̃, gbeyidǎtɔ Mǎwu tɔn we e nyi nugbo. » ³³ Bɔ é wa yigbe n'e bo ɔ̃ : « Mĩ ma nyɔ me ɔ̃ se Jaan do ɔ̃ nyi ge. » Jezu ka ɔ̃ na é ɔ̃ : « Hun nye lɔsu, un ma ɔ̃ me ɔ̃ na un ace, bo un ɔ̃ nu nele jle ɔ̃ na ɔ̃ na mĩ ge. »

12

Jezu do lo do viwunzɔwato xomekuto ɔ̃ele wu

(Matie 21.33-46 ; Lwika 20.9-19)

¹ Né ɔ̃ godó ɔ̃, Jezu do lo na é bo ɔ̃ : « Nya ɔ̃ le viwungble, bo do kpa lile do. E blo fi ɔ̃ e nɔ fyɔn viwun te ɔ̃ ; bo gba viwungboocɔto sin xɔ ɔ̃okpo do

gle ɔ mɛ. E sɔ vɿwungble ɔ xaya na viwunzɔwatɔ lɛ,
lobo yi tomɛ. ² Hwenu dɛ̃ e na gbɛn vɿwun ɔ wa su.
Bɔ nya ɔ sɛ mɛsɛntɔ utɔn dɔkpo do viwunzɔwatɔ lɛ,
na ɛ na sɛ kanta utɔn do e. ³ Amɔ, viwunzɔwatɔ lɛ
wle mɛsɛntɔ ɔ bo xo e, lobo nya ɛ asigba alɔgba.
⁴ Nya ɔ lɛ sɛ mɛsɛntɔ dɛvo do ɛ. Ɛ xo u lɔsu, bo zɛ ta
n'ɛ, bo zun i. ⁵ Viwungboonɔ ɔ lɛ wa sɛ mɛsɛntɔ utɔn
dɛvo do. Bɔ viwunzɔwatɔ lɛ hu i. Nya ɔ lɛ sɛ mɛsɛntɔ
dɛvo lɛ do. Bɔ ɛ lɛ xo mɛ dɛlɛ, bo hu mɛ dɛlɛ. ⁶ Mɛ
dɔkpo dɛ̃ kpo na viwungboonɔ ɔ ján wɛ nyi vi utɔn
venavena ɔ. E wa sɛ ɛ do viwunzɔwatɔ lɛ gbɔn godo,
bo dɔ dɔ uɔ mɛ dɔ : "Ɛ na gbɛ dɔ sisi na vi ce uwɔ."
⁷ Amɔ, viwunzɔwatɔ lɛ dɔ dɔ ɛdɛlɛ mɛ dɔ : "Ɛnhɛɛn !
Vi dɛ̃ dɔ gu ɔ na dɔ ɔ dɛ̃. Mɿ wa mɿ na hu i. Nɛ ɔ,
vɿwungble ɔ na huzu mɿtɔn !" ⁸ Bɔ ɛ wle vi ɔ bo hu i.
Ɛ dɔn cyɔ ɔ bo sɔ nyi gbɛ do gle ɔ godo. » ⁹ Bɔ Jezu
wa kanbyɔ dɔ : « Na viwungboonɔ nɛ ɔ ka na wa nu
dɔ ? E na wa, bo na hu viwunzɔwatɔ nɛlɛ, lobo na sɔ
viwungle ɔ do alɔ mɛ na viwunzɔwatɔ dɛvo lɛ. ¹⁰ Xo

xe ɔ dĕ e wlan do Măwuxowema ɔ me ɔ, mî ma xa
ge a ?

"Zannuu dĕ xɔgbátɔ le gbe ɔ wa huzu zannuu dodo ɔ.

¹¹ *Aklunô sin nujiŋe we, bo nyi nŷji-awŷ do nukun
mĭtɔn me." »*

¹² Avɔsannu-xwlemawutɔgan le, senkplɔnmɛtɔ le
kpo tomexo le kpo mɔnujeme dɔ mi wu we Jezu do
lo ɔ do. Bɔ é je ali kle d'e wu ji, bo na wle e. Amɔ, é
dibu si togun ɔ, bo jo e do lobo yi.

E dɔ na su Hlɔmaxɔsu dɔxo Seza sin takwe ɔ a ?

(Matie 22.15-22 ; Lwiki 20.20-26)

¹³ Avɔsannu-xwlemawutɔgan le, senkplɔnmɛtɔ le
kpo tomexo le kpo se Falizyen dɛle kpo toxodɔgbe
Elodu tɔn sin me dɛle kpo do Jezu. É yi, bo na yi dɔ
mɔ n'ɛ, bo sɔ xo dɔ nu utɔn. ¹⁴ É wa Jezu de bo dɔ : «
Mesi, mĭ nywe dɔ xojɔxo we a nɔ dɔ. A ma nɔ dibu si
mede ge, a ma nɔ kpɔn mede nukunta co bo nɔ dɔ xo
ge. Amɔ, a nɔ kplɔn me nugbo dĕ nɔ kpláan me do
Măwu sin ali ji ɔ. Din ɔ, sen mĭtɔn ɔ na gbe mĭ dɔ mĭ

ne su takwe Hlɔmaxɔsu ɔaxo ɔ tɔn a, alɔ e gbɛ ? Mĩ ɔdo na su we a, alɔ mĩ ma ɔdo na su ge ? »¹⁵ Amɔ, Jezu nywe ɔdo yɛmenu we é ɔdo wa xe mi ɔ. Bɔ e ɔdo na é ɔdo : « Nu te wutu mi ɔdo mɔ ɔdo na un ɔ ? Mi sɔ akwagan ɔokpo wa na un ma kpɔn. »¹⁶ Bɔ é sɔ akwagan ɔokpo wa n'ɛ. Bɔ Jezu kanbyɔ é bo ɔdo : « Menu e ɔde d'e ji ? Menu sin nyikɔ we e wlan d'e ji ? » Bɔ é yigbe n'ɛ bo ɔdo : « Seza we. »¹⁷ Jezu wa ɔdo na é ɔdo : « Din ɔ, mi bo sɔ nu ɔde nyi Seza tɔn ɔ na Seza, bo sɔ nu ɔde nyi Mɔwu tɔn ɔ na Mɔwu. » Ɖɛ Jezu yigbe na é ɔdo ɔ kpaca é tawun.

Saduseyen le kan nu byɔ do fɔnzɔnku wu

(Matie 22.23-33 ; Lwiki 20.27-40)

¹⁸ Saduseyen ɔdele wa Jezu de. Éle we nɔ gbɛ ɔdo me ɔde ku ɔ ma sɔ nɔ fɔn ge.* É kanbyɔ Jezu ɔdo : ¹⁹ « Mesi, Mɔyizisen ɔ ɔdo : "Na meɔde ma ji vi ge lobo ku ɔ, nɔvi ɔ ne bo sɔ asukusi ɔ da, bo ɔdo vi donu n'ɛ." ²⁰ Nɔvi

---

*12.18 Mɛsɛdo 23.8

nɔvi sunnu canwe ɔele nɔ mĩ me fi wayi kpɔn. Me nukɔntɔn ɔ da asi. Ma ji vi kpo e kpo ge bo ku. ²¹ Me awego ɔ sɔ asukusi ɔ da. Bɔ ma ji vi ge bo ku. Bɔ me atɔngɔ ɔ sɔ asukusi ɔ da, u lɔsu ma ji vi ge bo ku.

²² Mɔ we e nyi ɔ na nɔvi nɔvi canwe le bi ɔ ne. Éme ɔ de ma ji vi kpo nyɔnu ɔ kpo ge bo ku. Bɔ vivɔnu utɔn ɔ, nyɔnu asukusi ɔ lɔsu wa ku. ²³ Din ɔ, hwenu ɔ ɔ ɔ mekúkú lé na wá fɔn ɔ, menu tɔn we nyɔnu ɔ na wa nyi ? Ɖo, u ne ko nyi asi na éme canwe le bi wayi ne. » ²⁴ Bɔ Jezu yigbe na é bo ɔ : « Ali we mì ɔ bu ɔ. Mì ma nyɔ nu ɔ ɔ é wlan do Mǎwuxowema me ɔ nyi ge. Bɔ mì ma nyɔ hlɔnhlɔn Mǎwu tɔn nyi ge.

²⁵ Ɖó, me ɔ ɔ na fɔn zɔn ku le ma na da asi ge, é ma na da asu ge. Amɔ, é na ci wensagun Mǎwu tɔn ɔ ɔ ɔ jixwe le xa. ²⁶ Fɔnzɔnku xo ne ɔ, Mɔyizi ko ke nu d'e wu ɔ ɔ wema utɔn me, ɔ ɔ fi ɔ ɔ e kpi tan zundɔ ɔ ɔ ɔ ɔ myɔ ji ɔ tɔn te ɔ. Mǎwu ɔ ɔ na Mɔyizi ɔ : "Nye we nyi Mǎwu Ablaxamu tɔn, Mǎwu Izaki tɔn kpo Mǎwu Jakɔbu tɔn kpo." Mì ma xa kpɔn gbede ge a ?

²⁷ Mǎwu má nyí mekúkú lé sín Mǎwu γε. Amǎ, Mǎwu me dǎ dɔ gbe le tɔn we e nyi. Mì bu ali tawun. »

Sen dǎ dɔ aga na sen le bi ɔ

(Matíe 22.34-40 ; Lwiki 10.25-28)

²⁸ Senkplɔnmɛtɔ dɛ dɔ flɛn, bo se nu dǎ é dɔ le. Bɔ dǎ e mɔ dɔ Jezu yigbe na Saduseyɛn le ganji ɔ, e sekpɔ ε bo kanbyɔ ε dɔ : « Mesi, sen te we dɔ aga na sen le bi dɔ sen m̀tɔn me ? »* ²⁹ Jezu yigbe n'ε bo dɔ : « Sen dǎ dɔ aga na sen le bi ɔ die : "Izlayéli, doto, Aklunô Mǎwu m̀tɔn ɔ ján we nyi Aklunô dɔkpo gee dǎ tiin ɔ. ³⁰ A na yi wan na Aklunô Mǎwu tɔwe kpo ayixa tɔwe bi kpo, kpo alindɔn tɔwe bi kpo, kpo linlin tɔwe bi kpo, kpo hl̃nhl̃n tɔwe bi kpo." ³¹ Sen awego ɔ die : "A na yi wan na nɔzo tɔwe dɪ hi lɔsu xa". Sen devo dɛ ma sɔ tiin bo hu gan awe nele γε. » ³² Senkplɔnmɛtɔ ɔ dɔ na Jezu dɔ : « Eɛn Mesi ! Nugbo we a dɔ. Aklunô Mǎwu dɔkponɔ gee ján we nyi Mǎwu. Bɔ Mǎwu

---

*12.28 Lwiki 20.25-28

devo de ma so tiin ge. ³³ Ne o we zon bo gbeto do na yi wan na Aklunô Măwu kpo ayixa uton bi kpo, kpo nunywe uton bi kpo, kpo hlŏnhlŏn uton bi kpo. E na le yi wan na nɔzo uton di u losu xa. Do, e nyo hu avŏ dĕ e nɔ so kanlin so san na bo nɔ do zo le kpo avɔ sinsan dele bi kpo. » ³⁴ Dĕ Jezu mɔ do senkplɔnmɛto o yigbe kpo nunywe kpo o, e do n'e do : « A ma deen do Axɔsúdqûdqû Măwu ton ge. » Né o godó o, mede ma so gla bo kan xo de byo Jezu ge.

Menu we Mesya o nyi na Davidi ?

(Matie 22.41-46 ; Lwiki 20.41-44)

³⁵ Jezu do nu kplon me le do sinsenxo o me o. E do na e do : « Na senkplɔnmɛto le ka na do Mesya o nyi Davidi vi do ? ³⁶ Do, Yesinsen do xo do ayi me na Davidi losu bo e do :

"Aklunô Măwu dq̂ na Aklunô ce do : 'Flen ayi do

adusixwe ce,

kaka yi je hwenu dĕ un na so kento towe le so blo

afɔdoten na we o."

³⁷ Davidi lɔsu nɛ ylɔ Mɛsya ɔ ɔɔ Aklunô nɛ. Din ɔ, na e na lɛ nyi Davidi vi ɔɔ ? » Gbetɔ maxa-maxa ɔɔ ɔɔ to ɔɔ Jezu ɔ, bɔ xo utɔn vivi ise na é.

Jezu ɔɔ e nɛ ɔɔ mɛɔɔ do sɛnkplɔnmɛtɔ lɛ wu

(Matie 23.1-12 ; Lwiki 20.45-47)

³⁸ Jezu kplɔn nu mɛ lɛ bo ɔɔ : « Mì ɔɔ mìɔɔ do sɛnkplɔnmɛtɔ lɛ wu. É nɔ sɔ awu gaa do, bo nɔ ɔɔ dan ɔ. É nɔ joɔɔ ɔɔ mɛ lɛ nɛ dogbe na mi kpo sisi kpo ɔɔ tokpletɛn lɛ. ³⁹ Bɔ é nɔ yi wan na azinkpo nukɔntɔn lɛ mɛ finflɛn ɔɔ tokplegbasa lɛ, kpo tɛn nukɔntɔn lɛ mɛ ninɔ kpo ɔɔ nuɔɔtɛn lɛ.

⁴⁰ Sɛnkplɔnmɛtɔ nɛlɛ nɔ tafu asukusi lɛ, bo nɔ yi nu étɔn lɛ. É nɔ sɔ hwenu susu bo nɔ xoɔɔ, na mɛ lɛ na kɔɔn é wutu. Mǎwu na dɔn to na é syɛnsyɛn. »

Nunina asukusi wamamɔnɔ ɔ tɔn

(Lwiki 21.1-4)

⁴¹ Né ɔ godó ɔ, Jezu wa flɛn ayi bo kpan nukɔn gba ɔɔ mɛ e nɔ na nu do ɔɔ sinsɛnxɔ ɔ mɛ ɔ ; bo ɔɔ ɔɔ

me le do akwa so do gba o me do o kpon o. Bo dokunnō le do akwa daxo daxo le so do gba o me o.
⁴² Asukusi wamamōnō de lōsu wa, bo so akwagan kpevi bi o awe do gba o me. ⁴³ Bo Jezu ylo ahwanvũ utōn le bo do na é do : « Ma do nugbo na mī, asukusi wamamōnō xe o na nu hu me bi. ⁴⁴ Do, me dele bi o, akwa dē ma ve na é ge o wu we é de te bo na. Amō, uwō nyi wamamōnō co o, e na nu dē do asi utōn, bo e na du bo nō gbe o bi. »

13

**Jezu do e na gba Jeluzalemu sin sinsenxō o
hannya**

(Matie 24.1-2 ; Lwiki 21.5-6)

¹ Hwenu dē Jezu do tōn zōn sinsenxō o me do o, ahwanvũ utōn le dokpo do n'e do : « Mesi, Kpon zannuu dagbe dagbe nele ! Kpon dē xō o do agba do o ! » ² Bo Jezu do n'e do : « A mō xō daxo ne a, zannuu dokpo gee lōsu ma na kpo do te ge. E na gba

ε bi hannya. »

**Jezu ɔɔ xo do nu ɔɔ na jɔ co bɔ hwedɔzan na wa
le wu**

(Matie 24.3-14 ; Lwiki 21.7-19)

³ Jezu flen ayi ɔɔ Olivutinso ɔ ji, ɔɔ sinsenxo ɔ nukɔn. Bɔ Piyee, Jaki, Jaan kpo Andle kpo kedε wa yi mɔ ε bo ɔɔ n'ε ɔɔ : ⁴ « Ɖɔ hwenu ɔɔ nu nele bi na jɔ do ɔ na mɔ. Nu te we mɔ na mɔ bo na nywe ɔɔ hwe ɔ nu ko su ? » ⁵ Jezu ka je idɔ na ε ji ɔɔ : « Ayi ne kpe mɔ, na mede ma wa flu mɔ o. ⁶ Me susu na wa, bo na sɔ nyikɔ ce ɔɔ mile we nyi Mesya ɔ, bo na flu me susu. ⁷ Na mɔ se bɔ e ɔɔ ahwan fun ɔ, bɔ me le ɔɔ ahwan xo ɔɔ, mɔ ma ɔɔibu o. Ɖo, nu nele ɔɔ na jɔ wayi hwe. Amɔ, ma ko nyi gbe ɔ sin vivɔnu we ko wa ge. ⁸ To ɔɔ na tɔn ahwan to ɔɔ. Bɔ axɔsuɔuto ɔɔ na tɔn ahwan axɔsuɔuto ɔɔ. Bɔ ayɔgba na dan-awu kpo hlɔnhlɔn kpo ɔɔ file-file, bɔ adɔ na tɔn. Nu nele na ci awuve nukɔntɔn ɔɔ nyɔnu nɔ se ɔɔ ajidonu le xa. ⁹ Amɔ, mɔ nɔ aceji. Ɖo, me le na dɔn mɔ yi hwe

nukɔn ɔo hwedɔxɔsa lɛ, bo na xo m̀i kpo lanba kpo ɔo tokplegbasa lɛ. Bɔ e na kpláan m̀i yi tokpɔngan lɛ kpo axɔsu lɛ kpo sin nukɔn ɔo nye wutu. Hwenɛnu ɔ, m̀i na mɔ tɛn bo ɔe kunnu na un ɔo é de.* ¹⁰ Ɖo, e ɔo na jla Wɛndagbe Mǎwu tɔn na akɔta lɛ bi hwɛ. ¹¹ Na e wle m̀i, bo kpláan m̀i yi hwɛ nukɔn ɔ, m̀i ma lin tamɛ do xo ɔě m̀i na ɔo ɔ wu o. Amɔ, m̀i ɔo xo ɔě wa ayi m̀itɔn mɛ ganxixo né ɔ mɛ ɔ. Ɖo, ma nyi m̀i lɔsu wɛ ɔo xo na ɔo gɛ. Amɔ, Yesinsɛn wɛ na ɔo xo gbɔn m̀i ji. ¹² Nɔvi na sa nɔvi bɔ e na hu. Tɔ na sa vi utɔn bɔ e na hu. Vi lɛ na fɔn gu do é tɔ ɔ lɛ ji, bo na zɔn bɔ e na ɔo kuhwɛ na é. ¹³ Mɛ bi na gbɛ wan na m̀i ɔo nye wutu. Amɔ, mɛ ɔě na do gan kaka yi vivɔnu ɔ na mɔ hwɛngan. »*

Awuɛ ɔaxo ɔ

(Matíe 24.15-28 ; Lwiki 21.20-24 ; 17.23-24)

---

* **13.9** Matíe 10.17-20 ; Lwiki 12.11-12

* **13.13** Matíe 10.22

¹⁴ « Hwenu dĕ m̀ na m̀ b̀ alɛdida na wa ɔ tiin ɔ fiɛ e ma ɔ na tiin te ge ɔ —, (xixatɔ, m̀nujeme ganji !) me dĕ na ɔ Judê le ne hɔn yi sokaɛme.

¹⁵ Me dĕ na ɔ xɔ ta ɔ, ne ma jete bo wa sɔ nuɛ ɔ xɔ me o.* ¹⁶ Me dĕ na ɔ gle me ɔ, ne ma lekɔ wa xwegbe bo wa sɔ awu gaa utɔn o. ¹⁷ Aheelu na nyɔnu dĕ na ɔ xo, kpo dĕ na ɔ anɔ na vi kpo ɔ azan nele gbe le. ¹⁸ M̀ xodɛ, na nu nele ne ma wa jɔ ɔ afo me o. ¹⁹ Ɖo, azan nele gbe ɔ, gbetɔ le na se awuve tawun. B̀ awuve nele xa ɔ ma ko tiin zɔn hwenu dĕ M̀wu da gbe ɔ kaka wa je din ge. B̀ e ma sɔ na le tiin gbede kɔn ge.* ²⁰ B̀ na Aklunɔ ma ko ɔ azan nele kpo ge ɔ, mede ma na gan ge. E ɔ azan nele kpo ɔ me dĕ e can le wutu. ²¹ Din ɔ, na mede wa ɔ na m̀ ɔ : "M̀ wa kɔn, Mɛsya ɔ die ɔ fi", alɔ "M̀ kɔn, u ne ɔ dɔn !" M̀ ma ɔnu na me ɔ o. ²² Ɖo, Mɛsya agɔ le kpo gbeyidɔtɔ agɔ le kpo na wa. B̀ é

---

* **13.15** Lwiki 17.31

* **13.19** Nũdêxleme 7.17

na blo nuji-awu, bo na jle nu susu, bo na flu me susu. Bɔ me dɛ Mǎwu can le lɔsu ma nyɔ iwa ge ɔ, me nele na flu é lɔsu. ²³ Amɔ, mîle ɔ, un ka ko dɔ na mî. Ayi ne kpe mî. »

Jezu dɔ xo do kɔlewa utɔn wu

(Matie 24.29-31 ; Lwika 21.25-28)

²⁴ « Amɔ, azan nele gbe, dɔ awuve nele godo ɔ, hweyivo na do zinflu bɔ sun lɔsu ma na na weziza ge.* ²⁵ Sunvi le na je ifle ji, bɔ e na hunhun acekpikpa dɛ dɔ jixwe le.* ²⁶ Hwenenu we e na mɔ nye Gbetovi ɔ na zɔn akpɔkpɔ me wa, dɔ hlɔnhlɔn kpo gigo dɔaxo ɔ kpo me. ²⁷ Un na se wensagun ce le do gbe ɔ me. Bɔ é na wa kple me dɛ e can le gbɔn wekezo ene le bi me, zɔn fi dɛ gbe ɔ be zɔn ɔ kaka yi je fi dɛ e vɔ do ɔ. »

Jezu do lo do figitin wu

---

*13.24 Nǔdêxlɛmɛ 6.12

*13.25 Nǔdêxlɛmɛ 1.7

(Matíe 24.32-35 ; Lwiki 21.29-33)

²⁸ Bɔ Jezu ɛ ɔɔ : « Mì kpɔn nu do figitin wu. Na mì mɔ bɔ sin je alaa ɛ me wa ji, bɔ amaa ɛ je izɔn ji ɔ, mì lɔsu mì nɔ nywe ɔɔ jikun hwenu ɔɔ sekpɔ ɔ. ²⁹ Mɔ ɔɔkpɔ ɔ, na mì mɔ bɔ nu ɔɔ xo un ɔɔ na mì ɛ wa ɔɔ jɔ ɔ, mì nywe ɔɔ nye Gbetɔvi ɔ sin kɔlewa sekpɔ, bɔ un ko ɔɔ hɔn ɔ ji. ³⁰ Ma ɔɔ nugbo na mì, gbeto egbe tɔn ɛ bi ma na ku co bɔ nu nele bi na jɔ ge. ³¹ Jixwe kpo ayigba kpo na wayi. Amɔ, xo cele na tiin tegbe. »

**Mǎwu kedɛ we nyɔ hwenu ɔɔ Gbetɔvi ɔ na
lekɔwa ɔ nyi**

(Matíe 24.36-44 ; Lwiki 12.36-38 ; 21.34)

³² Né ɔ godó ɔ, Jezu ɛ ɔɔ : « Medɛ ma nyɔ azan ɔ alɔ gan ɔ me nyi ge. Wensagun Mǎwu tɔn ɛ kpo nye Vi ɔ lɔsu kpo ma nywe ge. Tɔ ɔ kedɛ we nywe.* ³³ Ayi ne kpe mì na mì nɔ aceji. Do, mì ma nyɔ hwe ɔ nu

---

*13.32 Matíe 24.36

nyi ge. ³⁴ E na ci dawe dǽ xwe to mɛ, bo sɔ xwe utɔn do alɔ mɛ na mɛsɛntɔ utɔn lɛ xa. E ma azɔ na ɛ dɔkpo dɔkpo, bo dɔ na xwecɔtɔ ɔ dɔ nɛ nɔ nukle.*

³⁵ Mì nɔ nukle. Do, mì ma nyɔ hwenu dǽ xwetɔ ɔ na wa ɔ nyi ge. E si wa gbadanu, e si wa zanxwete, e si wa ayihɔntenu koklo dose alɔ zanfɔnnu tɛɛn. ³⁶ Mì ma lɔn na e wa su mì do o, nɛ ma wa mɔ mì dɔ amlɔ mɛ o. ³⁷ Xo dǽ un dɔ dɔ ɔ, mɛ bi wɛ un dɔ dɔ na ɔ. Mì nɔ aceji. »

14

Mɛ lɛ bla se do Jezu wu

(Matíe 26.1-5 ; Lwiki 22.1-2 ; Jaan 11.45-53)

¹ Wɔxuxu wɔfɔnnu ma t'e mɛ xwe dǽ e nɔ ylɔ dɔ Paki ɔ kpo azan atɔn. Bɔ avɔsannu-xwlemawutɔgan lɛ kpo senkplɔnmɛtɔ lɛ kpo dɔ ali klɛ do Jezu wu ɔ, bo dɔ ayi gedɛgedɛ dǽ ɛ na zan bo na wle e, lobo na hu i ɔ. ² Amɔ, ɛ dɔ dɔ ɛdɛlɛ mɛ dɔ : « Mǐ ma na wle e

---

*13.34 Lwiki 12.36-38

ḁo xwe ɔ hwenu ɣe. Ma nyi mɔ ɣe ɔ, togun ɔ na fɔngu. »

Nyɔnu ḁe kɔn celu do ta na Jezu ḁo Betani

(Matie 26.6-13 ; Jaan 12.1-8)

³ Jezu wa ḁo to ḁe nyi Betani ɔ me, bo ḁo Simɔ gudunɔ ɔ xwegbe. Bɔ hwenu ḁe Jezu ḁo nu ḁu do ɔ, nyɔnu ḁe hen go ḁe e sɔ zannuu alubatlu blo na ɔ ḁokpo, bo wa xwe ɔ gbe. Bɔ go ɔ gɔ kpo celu ḁagbe axivenu ḁe kpo. Atin wandagbenɔ ḁe e nɔ ylo ḁo Naa ɔ we e sɔ blo celu ɔ nyi. E wen kɔ na go ɔ, bo huzu celu ɔ kɔn do ta na Jezu.* ⁴ Nu ne ḁe e blo ɔ ve na me ḁele ḁo me ḁe ḁo flen le me, bɔ e ḁo : « Nu hen gu we nyi ne a e ? ⁵ E hen ɔ, e na sa celu ne ɔ bɔ e na hu akwagan afɔḁe-kanwe-ko (300), bo ma akwa ɔ na wamamɔnɔ le ma ! » Bɔ nyɔnu ɔ sin akpɔ ḁo e do nu ḁe e wa ɔ wu. ⁶ Amɔ, Jezu ḁo : « Mì jo nyɔnu ɔ do ne vo. Nu te sin ayime ya we mì ḁo do n'e ɔ ? Nujɔnu

---

*14.3 Lwiki 7.37-38

wε e wa na un. ⁷ Ɖo, wamamɔnɔ lε kpo m̀ kpo ɔ kpo tεgbε. Nu ɔagbε joɔo m̀ hwe ɔebu nu ɔ, m̀ hɛn ɔ, m̀ na wa na ́. Amɔ, nyε ɔ, un ma na nɔ m̀ de kaka sɔyi gε. ⁸ Nyɔnu ɔ blo nu ɔě wu e kpe ɔ. E sa celu na agbaza ce na cyɔ ce ɔɔɔ. ⁹ Ma ɔo nugbo na m̀, fi ɔebu ɔě e na jla Wɛnɔagbε ɔ gbɔn ɔo gbε ɔ bi mε ɔ, e na nɔ ɔo nu ɔě e wa ɔ, bo na nɔ flin i na. »

Juda sa Jezu

(Matie 26.14-16 ; Lwiki 22.3-6)

¹⁰ Juda Isikalyɔti ɔě ɔo mεsɛdo weyawε lε mε ɔ wa yi mɔ avɔsannu-xwlemawutɔgan lε, bo na sa Jezu na ́. ¹¹ Ɖě avɔsannu-xwlemawutɔgan lε se mɔ ɔ, e vivi na ́, bɔ ́ do akwa sin akpa n'ε. Bɔ Juda jε ɔě e na wa ɔo bo sa Jezu na ́ ɔo hwenu ɔě jε xε ɔ din ji.

Ahwanvu Jezu tɔn lε ɔa Paki xwe nuɔuɔu

(Matie 26.17-25 ; Lwiki 22.7-13,21-23 ; Jaan 13.21-30)

¹² Wɔxuxu wɔfɔnnu ma t'e mε xwe sin azan

nukwntwn ɔ dɛ̃ gbe e nɔ hu lɛngbɔvu Paki tɔn ɔ ɔ,
ahwanvũ lɛ̃ dɔ na Jezu dɔ : « Fi tɛ wɛ a jɔdɔ dɔ mĩ
na dɔ Paki xwe nuɖuɖu ɔ na we te ? » ¹³ Bɔ Jezu dɛ̃
ahwanvũ utɔn awe sɛdo bo dɔ na ɛ̃ dɔ : « Mĩ yi toxo
ɔ mɛ. Mĩ na xôgo dawɛ dɛ̃ bɔ e hɛn tɔyizen dɔ taa,
bɔ sin t'e mɛ. Mĩ xodo e. ¹⁴ Bɔ xwe dɛ̃ gbe e na byɔ ɔ,
mĩ na dɔ na xwetɔ ɔ dɔ : "Mɛsi ɔ dɔ mĩ nɛ wa kanbyɔ
we dɔ fi tɛ xɔ dɛ̃ mɛ mi kpo ahwanvũ mitɔn lɛ kpo
na dɔ Paki xwe ɔ te ja." ¹⁵ Bɔ xwetɔ ɔ na do xɔ dɔxo
dɛ̃ xya mĩ dɔ singbo ji, bɔ e ko dɔ aco na, bɔ nu bi
sɔgbe t'e mɛ. Flɛn wɛ mĩ na dɔ Paki xwe nuɖuɖu ɔ te
na mĩ. » ¹⁶ Ahwanvu awe lɛ̃ dɔdo, bo yi toxo ɔ mɛ. Bɔ
ɛ̃ mɔ nu lɛ̃ dɔ dɛ̃ Jezu ko dɔ na ɛ̃ dɔ ɔ xa pɛɛ. Bɔ ɛ̃ dɔ
Paki xwe nuɖuɖu ɔ.

¹⁷ Dɛ̃ gbadanu wa su ɔ, Jezu kpo mɛsɛdo utɔn
weyawɛ lɛ kpo wa tɛn ɔ mɛ. ¹⁸ Bɔ hwenu dɛ̃ ɛ̃ dɔ nu
dɔ do ɔ, Jezu dɔ : « Ma dɔ nugbo na mĩ, mɛ dɔkpo
dɔ mĩ mɛ dɛ̃ dɔ nu dɔ xɛ un lɛ mɛ, bo na sa un. »

¹⁹ Dɛ̃ ahwanvũ lɛ̃ se mɔ ɔ, awu ku ɛ̃, bɔ mɛ dɔkpo

ḍokpo je ikanbyɔ ε ji ḍɔ mi we ja. ²⁰ Jezu ka ḍɔ na é ḍɔ : « Me ɔ ḍɔ mi me weyawe le me. Me ḍě ḍɔ alɔ do nuḍuka ḍokpo ɔ me xe un ɔ we. ²¹ Nugbo we, nye Gbetɔvi ɔ ḍɔ na ku ḍi ḍě na e ko wlan do awuye ḍó ɔ xa. Amɔ, aheelu na me ḍě na sa un ɔ. Na me ɔ ko gɔn gbε wa we ɔ, e na nyɔ n'ε hu ! »

Jezu sɔ nuḍuḍu mime ɔ ḍuḍu sin afô ḍɔ ayi
(Matie 26.26-29 ; Lwiki 22.15-20 ; 1 Kolentinu 11.23-26)

²² Hwenu ḍě é ḍɔ nuḍuka kɔn ɔ, Jezu sɔ wɔxuxu bo do kpe na Măwu. E kan wɔxuxu ɔ, bo na ahwanvŭ utɔn le bo ḍɔ : « Mi yi, wɔxuxu xe ɔ we nyi agbaza ce. » ²³ Né ɔ godó ɔ, Jezu sɔ vɛen kɔfu ḍokpo bo do kpe na Măwu, bo sɔ na ahwanvŭ le. Bɔ éme bi yi bo nu. ²⁴ Jezu ḍɔ na é ḍɔ : « Vɛen xe ɔ, ahun ce we. Akɔjije Măwu tɔn sin ahun ḍě kɔn nyi ayi do me susu ta me ɔ we. ²⁵ Ma ḍɔ nugbo na mi, un ma sɔ na nu vɛen ḍe gbeḍe kaka yi je azan ḍě gbe na wa nu vɛen yɔyɔ ɔ ḍɔ Axó súḍúḍú Măwu tɔn ɔ me ge. » ²⁶ Bɔ

é ji Paki sin dẹhan ẹ, bo tɔn bo yi Olivutinso ɔ ji.

Jezu ɔ̄ Piyee na gbe mi

(Matie 26.31-34 ; Lwiki 22.31-34 ; Jaan 13.36-38)

²⁷ Né ɔ godó ɔ, Jezu ɔ̄ na ahwanvũ utɔn ẹ ɔ̄ : « Mì me bi na jo un do. Ɖo, e wlan do Mǎwuxowema me bo ɔ̄ : "Na hu lengbɔkpláantɔ ɔ, bɔ lengbɔ ẹ na gbado."

²⁸ Amǎ, hwenu ɔ̄ Mǎwu na fón un zón kú godó ɔ, na yi nɔte kpɔn mì ɔ̄ Galile. »* ²⁹ Bɔ Piyee ɔ̄ na Jezu ɔ̄ : « Me bi si jo we do. Amɔ, nye ɔ, un ma na jo we do ge ! » ³⁰ Bɔ Jezu ɔ̄ n'ẹ ɔ̄ : « Ma ɔ̄ nugbo na we, zan xe ɔ me egbe, co na koklo na dose gba awe ɔ, a na ko gbe gba atɔn ɔ̄ mi ma nyɔ un nyi ge. » ³¹ Amɔ, Piyee ẹvɔ ɔ̄ gbɔn ẹ ji bo ɔ̄ : « Na e byɔ ku lɔsu ɔ, na ku xe we. Un ma na gbe we gbede ge ! » Bɔ ahwanvũ lé bi ɔ̄ xo ɔ̄okpo ɔ.

Jezu yi xode ɔ̄ Jetisemani

(Matie 26.36-46 ; Lwiki 22.39-46)

---

*14.28 Matie 28.16

³² Jezu kpo ahwanvũ lé kpo wa fi dĕ e nɔ ylɔ ɔ Jɛtisemani ɔ. Bɔ Jezu ɔ na é ɔ : « Mì flɛn fi na ma yi xodɛ bo wa. » ³³ E kpláan Piyɛɛ, Jaki kpo Jaan kpo. Ado jɛ Jezu hu ji, bɔ ahwi xwe e. ³⁴ Bɔ e ɔ na é ɔ : « Ahwi dĕ nɔ dɔn mɛ yi ku ɔ mɛ ɔɛ un te e. Mì nɔ fi, mì ma ɔ amlɔ o. » ³⁵ Ðĕ e ɔ mɔ ɔ, e sɛyi nukɔn kpɛɔ bo jo uɔe do, bo jɛ kɔmɛ. E xodɛ bo ɔ, na e na kpewu nyi mɔ ɔ, awuvɛ né ɔ nɛ gbɔn akpa na mi. ³⁶ Jezu ɔ : « Atɔe venavena, a kpe nu bi wu, awuvɛ xe ɔ n'ɛ gbɔn akpa na un ! Nɛ ma ka nyi jodɔ ce o. Amɔ, jodɔ tɔwe nɛ nyi wiwa. » ³⁷ Ðĕ Jezu lɛkɔ wa ahwanvũ utɔn lɛ de ɔ, e mɔ é bɔ é ɔ amlɔ ɔ ɔ. Bɔ e ylɔ Piyɛɛ bo ɔ : « Simɔ, amlɔ wɛ a ɔ ɔ a ? A ma kpewu bo nɔ nukle na ganxixo ɔkpo lɔsu gɛ ! ³⁸ Mì nɔ nukle bo xodɛ, bo ma wa jɛ tenkpɔn mɛ o. Gbetɔ nɔ ɔ ɔagbɛ wiwa sin jodɔ ɔ uɔe mɛ ganji. Amɔ, agbaza ma ɔ gan ɔe gɛ. » ³⁹ Jezu lɛ sɛyi nukɔn bo xodɛ ɔkpo ɔ. ⁴⁰ E lɛ lɛkɔ wa ahwanvũ lé de, bo lɛ mɔ é bɔ é ɔ amlɔ ɔ ɔ. Amlɔ ɔ nukun ji na é, bɔ é

ma nyɔ xo dɛ́ é na dɔ́ n'ɛ ɔ nyi gɛ. ⁴¹ Jezu ɛ yi bo lekɔ wa gba atɔngɔ ɔ, bo dɔ́ na é dɔ́ : « Mì ɛ kpo dɔ́ amlɔ dɔ́ bo dɔ́ gbɔje ɔ ! E vɔ ! Gan ɔ xo lo, bɔ e na jo nyɛ Gbetɔvi ɔ na hwɛhuto ɛ. ⁴² Mì ci tɛ́ bo wa mǐ na yi. Mɛ dɛ́ sa un ɔ dje ko wa. »

E wle Jezu

(Matie 26.47-56 ; Lwiki 22.47-53 ; Jaan 18.3-11)

⁴³ Jezu kpo dɔ́ xo ɔ dɔ́ bɔ Juda dɛ́ dɔ́ ahwanvǔ utɔn ɛ mɛ ɔ ján wɛ wa xwetɔn. Mɛ susu sɔ́ ahwan nǔ, bo hɛn denkpɛ kpodo kpo kpo, bo zɔn xɛ ɛ wa.

Avɔsannu-xwlemawutɔgan ɛ, sɛnplɔnmetɔ ɛ kpo tomɛxo ɛ kpo wɛ sɛ́ é do. ⁴⁴ Juda dɛ́ dɔ́ Jezu sa ɔ ka ko blaɔɔ xɛ mɛ ɛ bo dɔ́ : « Mɛ dɛ́ un na kpla asi kɔ na ɔ, u wɛ mì na wle bo kpláan yi. Mì hɛn ɛ gbanwun gbanwun. » ⁴⁵ Dɛ́ Juda wa flɛn haɔokpo ɔ, e sɛkpɔ́ Jezu bo dɔ́ : « Mɛsi », bo kpla asi kɔ n'ɛ. ⁴⁶ Bɔ mɛ dɛ́ Juda kpláan wa ɛ dɔ́ alɔ́ Jezu ji, bo wle e.

⁴⁷ Ahwanvu dɔ́kpo ján wɛ lun denkpɛ zɔn akpa mɛ, bo kpa to na Avɔsannu-xwlemawutɔ dɔ́axo ɔ sin

mēsentsɔ ɔokpo. ⁴⁸ Jezu wa yi xo bo ɔ na mε ɔě wle e le bo ɔ : « Jaguda wε un ka nyi bɔ mi fɔ ɔenkpe kpo kpo kpo bo wa iwle un gbe a ? ⁴⁹ Nyε kpo mi kpo ján wε nɔ nɔ kpɔ ɔo sinsenxɔ ɔ mε ayihɔngbe ayihɔngbe, bɔ un nɔ ɔo nu kplɔn mε le ɔ. Co ɔ, mi ma wle un gε. Amɔ, nu ɔě e wlan do Mǎwuxowema mε le ɔo na jɔ wε zɔn bɔ nu wa ɔo le ci ɔ. »* ⁵⁰ Bɔ ɔě e wle Jezu ɔ, ahwanvǔ utɔn le bi jo e do, bo do afɔ wezun mε, bo hɔn. ⁵¹ ɔɔnkpe ɔe ka ɔo avɔ ɔokpo gee mε, bo xodo Jezu ; bɔ mε le nyi alɔ do e bo na wle e. ⁵² E ka jó avɔ ɔ do, bo zɔn mǔ, bo hɔn yi.

E kpláan Jezu yi Jwifu le sin hwεɔxɔsa

(Matíe 26.59,63-65 ; Lwiki 22.54-55,63-71 ; Jaan 18.13-14,19-24)

⁵³ É kpláan Jezu yi avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ xwegbe. Bɔ avɔsannu-xwlemawutɔgan le, tomexo le kpo senkplɔnmetɔ le kpo bi wa kple ɔo flen. ⁵⁴ Piyεε

---

*14.49 Lwiki 19.47 ; 21.37

xodo Jezu kaka bo yi avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ xwegbe, ma ka lɔn bo sɛkpɔ Jezu gɛ. E wa yi flɛn avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ sin ahwanyitɔ lɛ mɛ bo ɔɔ myɔ xu ɔ. ⁵⁵ Avɔsannu-xwlemawutɔgan lɛ kpo toxoɔɔgbɛ Jwifu lɛ tɔn kpo ka ɔɔ hwe ɔɔ ɛ na do Jezu bo hu i ɔ din ɔ. ɛ ma ka mɔ ɔɔ gɛ. ⁵⁶ ɔo, mɛ susu ko ɔɔ hwe agɔ do e ɔ. Amɔ, xo lɛ ma ɔɔ ɔokpo ɔ lɛ nyi gɛ. ⁵⁷ Mɛ ɔɔlɛ wa ci tɛ bo ɔɔ kunnu agɔ do Jezu wu bo ɔɔ : ⁵⁸ « Mɛ se bɔ e ɔɔ : "Na kija nɔten mime nɛ ɔ ɔɔ gbɛtɔ lɛ gba ɔ, bo na gba ɔɔvo ɔɔ azan atɔn mɛ. Bɔ ma sɔ na nyi ɔɔ gbɛtɔ lɛ gba ɔ gɛ." »* ⁵⁹ ɛ ɔɔ mɔ co, xo ɛtɔn lɛ ma ɔɔ ɔokpo ɔ lɛ nyi gɛ. ⁶⁰ Bɔ avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ ci tɛ ɔɔ mɛ lɛ mɛ, bo ɔɔ na Jezu ɔɔ : « A ma na kɛ nu do hwe ɔɔ mɛ nɛlɛ ɔɔ do we lɛ wu gɛ a ? » ⁶¹ Amɔ, Jezu ci xwi, ma kɛ nu bo ɔɔ xo ɔɔ gɛ. Bɔ avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ lɛvɔ kanbyɔ ɛ ɔɔ : « Hi wɛ nyi Mɛsya, Mɔwu ɔɔ mi nɔ sɛn ɔ sin Vi a ? » ⁶² Bɔ Jezu yigbe n'ɛ bo ɔɔ : « ɛɛn

---

*14.58 Jaan 2.19

nye we. Mì na wa mɔ nye Gbetɔvi ɔ, bɔ na flen
adusixwe na Mǎwu hlǎnhlón le bi nɔ ɔ. Mì na le mɔ
un, bɔ na zɔn akpɔkpɔ me zɔn jixwe bo na wa. »

⁶³ Đě avɔsannu-xwlemawutɔ ɔaxo ɔ se mɔ ɔ, e vun
awu do kɔ na uɔe bo ɔ : « Din ɔ, mǎ ma le ɔdo hudo
kunnudɔtɔ ɔe tɔn ge. ⁶⁴ Đo, mì lɔsu mì se ɔđe e nyána
nu do Mǎwu wu ɔdo ɔ. Na mì mɔ xo ne ɔdo ? » Bɔ éme
bi ɔdo ku we je xe e. ⁶⁵ Bɔ me ɔdele je atan tun d'e wu
ji, bo bla nukun me n'e. É nɔ xo e bo nɔ ɔdo : « Đo me
ɔđe xo we ɔ na mǎ na kpɔn. » Bɔ ahwanyitɔ le gba
tome n'e.

Piyee gbe ɔdo mi ma nyɔ Jezu nyi ge

*(Matie 26.69-75 ; Lwiki 22.56-62 ; Jaan
18.15-18,25-27)*

⁶⁶ Piyee kpo ɔdo kɔxo, bɔ avɔsannu-xwlemawutɔ
ɔaxo ɔ sin mesentɔ nyɔnu ɔokpo wa flen. ⁶⁷ E mɔ
Piyee bɔ e ɔdo myɔ xu ɔ. E kpɔn e bo ɔdo n'e ɔdo : « Hi
lɔsu a nɔ xodo Jezu Nazaleti tɔn. » ⁶⁸ Amɔ Piyee gbe
bo ɔdo : « Un ma nywe ge, un ma ka mǎ nǔ je xo ɔđe a

ḑo ḑo ɔ me ge. Piyee ḑo mo bo tɔn je gbɔndenu. [Bo koklo ḑokpo dose.]^N »⁶⁹ Nyɔnu mesentɔ ɔ le mo Piyee bo le ḑo xo ḑokpo ɔ na me ḑe ḑo flen le bo ḑo : « Nya xe ɔ lɔsu ḑo é me ! »⁷⁰ Bo Piyee le gbe. Zaanɔ kpowun ɔ, me ḑe ḑo flen le lenɔ ḑo na Piyee ḑo : « Hi lɔsu a ḑo é me ján ! Do, Galilenu we a nyi. »⁷¹ Amɔ, Piyee lenɔ gbe bo xwle nu d'e ji bo ḑo : « Na ajan we un ḑo ɔ, Mǎwu ne ḑo ba utɔn na un. Un ma nyɔ nya né ɔ ḑe xo mì ḑo ḑo ɔ nyi ge ! »⁷² Mo ḑiḑo me utɔn kpowun ɔ, koklo ḑokpo ján we dose gba aweɔ ɔ. Bo Piyee wa flin xo ḑe Jezu ḑo n'e ɔ. E ḑo n'e wayi ḑo : « Co na koklo na dose gba awe ɔ, a na ko gbe gba atɔn ḑo mi ma nyɔ un nyi ge. » Bo haḑokpo ɔ, Piyee tɔn bo be avi.

15

E kpláan Jezu yi hwenukɔn ḑo tokpɔngan Pilati

---

^N**14.68** Xogbe xe ɔ ma ḑo Mǎwuxowema nukɔntɔn ḑe è wlan kpo alɔ kpo le susu me ge.

de

(Matíe 27.1-2,11-26 ; Lwiki 23.1-5 ; Jaan 18.28-38)

¹ Ðo ayihǎngbe utǎn zanfǎnnu tǎen ǎ,
avǎsannu-xwlemawutǎgan lǎ ylǎ tomexo lǎ,
senkplǎnmetǎ lǎ kpo tǎxoǎǎgbetǎa ǎ bi kpo kple ǎ
Jezu wutu. É bla Jezu bo kplǎan ǎ yi jo na Pilati. ² Bǎ
Pilati kan byǎ ǎ ǎ : « Hi wǎ nyi Jwifu lǎ sin axǎsu ǎ
a ? » Jezu ǎ n'ǎ ǎ : « U nǎ a ko ǎ nǎ. »
³ Avǎsannu-xwlemawutǎgan lǎ do hwe susu Jezu. ⁴ Bǎ
Pilati lǎ kanbyǎ Jezu ǎ : « A ma ǎ xo ǎ bo na ǎ
ge a ? Se hwe kpannǎkpannǎ ǎ mǎ lǎ ǎ do do we lǎ o.
» ⁵ Amǎ, Jezu ma sǎ ke nu bo ǎ xo ǎ ge. Bǎ e kpaca
Pilati.

E ǎ kuhwe na Jezu

*(Matíe 27.15-26 ; Lwiki 23.13-25 ; Jaan
18.39—19.16)*

⁶ Paki xwe ǎokpo gbǎ ko kpe ǎ, Pilati nǎ jo gansentǎ
ǎ togun ǎ byǎ ǎ na é. ⁷ Nya ǎ e nǎ ylǎ ǎ Balabasi ǎ
kpo gufǎntǎ ǎle kpo ǎ gankpǎmǎ. Ðo, gu wǎ é fǎn

do togan le ji, bo hu me. ⁸ Bɔ me le wa yi Pilati de bo je nu dɛ e ko nɔ wa na é Paki hwenu le ɔ byɔ ji. ⁹ Bɔ Pilati yigbe na é bo dɔ : « Mì joɔo dɔ ma jo axɔsu Jwifu le tɔn ɔ na mì a ? » ¹⁰ Do, Pilati nywe ganji dɔ menuvemewu we zɔn bɔ avɔsannu-xwlemawutɔgan le kpláan Jezu wa jo na mi. ¹¹ Bɔ avɔsannu-xwlemawutɔgan le dɔ me le fɔn do ji ɔ, na é na dɔ na Pilati dɔ ne jo Balabasi na mi. ¹² Bɔ Pilati le yi xo bo dɔ na é dɔ : « Bɔ me dɛ mì dɔ ylɔ dɔ axɔsu Jwifu le tɔn ɔ, na mì joɔo ma wa nu utɔn dɔ ? » ¹³ Bɔ me le le do axwa bo dɔ : « Ka ε do akluzu ji ! » ¹⁴ Pilati dɔ na é dɔ : « Nu nyananyána te we e ka wa ? » Bɔ me le le do axwa d'e ji bo dɔ : « Ka ε do akluzu ji ! » ¹⁵ Bɔ Pilati gbɔ yigbe na nu dɛ me le dɔ byɔ ɔ, bo jo Balabasi na é. E nagbe bɔ e xo Jezu kpo lanba kpo. Né ɔ godó ɔ, e jo e na e na ka ε do akluzu ji.

E cɔn awungbakɔn na Jezu

(Matie 27.27-31 ; Jaan 19.2-3)

¹⁶ Né ɔ godó ɔ, ahwanyitɔ le kpláan Jezu yi

axɔsugbasa, ɔ fi ɔě Pilati nɔ nɔ ɔ. Bɔ é ylo
ahwanyitó le bi, bɔ é wa kple. ¹⁷ Ahwanyitó le do
awu gaa akwa ɔaxo tɔn vɛɛ ɔ na Jezu, bo só awun
só lun axɔsúgbakɔn ɔokpo na, bo cɔn n'ɛ. ¹⁸ Bɔ é je
kpe xo n'ɛ ji bo nɔ ɔ : « Axɔsu Jwifu le tɔn, mǐ
dogbe na we ! » ¹⁹ Ahwanyitó le nɔ do ɔefan ta n'ɛ,
bo nɔ tun atan d'e wu. Bɔ é nɔ jeklo ɔ nukɔn utɔn,
bo nɔ ɔekɔ n'ɛ. ²⁰ Ɖě é ca Jezu ko vɔ ɔ, é ɔ awu gaa
akwa ɔaxo tɔn vɛɛ ɔ zɔn kɔ n'ɛ, bo le sɔ awu utɔn le
do n'ɛ. Né ɔ godó ɔ, ahwanyitó le ɔ e tɔn, bo na yi
ka ɛ do akluzu ji.

E ka Jezu do akluzu Ji

(Matíe 27.33-44 ; Lwiki 23.26-43 ; Jaan 19.16-24)

²¹ Hwenu ɔě ahwanyitó le kpláan Jezu bo ɔ yi do
ɔ, é xôgo nya ɔ, bɔ e lekɔ zɔn gle mɛ. Simɔ wɛ e nɔ
ylo ɛ ɔ, bo nyi Sileninu. Tó wɛ e nyi na Alesandlu
kpo Hlufusi kpo. Ahwanyitó lé zɔn ɛ gannugannu ɔ

né zé aklúzu ɔ. * ²² Bɔ é kpláan Jezu yi Gɔlugota,
 twinme utɔn we nyi 'Taxugloten'. ²³ É joɔo na n'ε
 vεen dǎ me e do milu ɔ. Amɔ, e ma nu ge. ²⁴ Bɔ é ka ε
 do akluzu ji. É wa nyi akɔ do awu utɔn le, bo na
 kpɔn dǎ me ɔokpo ɔokpo na yi ɔ. Né ɔ godó ɔ, é sɔ
 awu le ma. ²⁵ Zanfɔnnu gan cenne we ɔo xo hwenu
 dǎ é ka Jezu ɔ. ²⁶ Bɔ e wlan nu dǎ zɔn bɔ e ɔo kuhwe
 n'ε ɔ bo ɔo : « Axɔsu Jwifu le tɔn. » ²⁷ Ahwanyitɔ le
 ka jaguda awe ɔele lɔsu kpo Jezu kpo zenzen. Me ɔe
 ɔo aɔusixwe, bɔ me awego ɔ ɔo amyɔxwe n'ε. [²⁸ Bɔ
 nu dǎ e wlan do Mǎwuxowema me ɔ jo. E wlan ɔo : «
 E sɔ ε mɔ adanuwatɔ na. »] ^{N 29} Aligbɔntɔ le nɔ mimi
 ta, bo nɔ zun i bo nɔ ɔo : « Hee ! Hi me dǎ ɔo nɔten
 mime ɔ na kija bo na le gba ɔo azan atɔn ɔ die a ?
³⁰ Hwlen hiɔe gan bo jete zɔn akluzu ɔ ji. »

³¹ Avɔsannu-xwemawutɔ gan le kpo senkplɔnmɛtɔ le

---

* **15.21** Hlɔmanu 16.13

^N**15.28** Xixame xe ɔ ma ɔo Mǎwuxowema nukɔntɔn
 dǎ è wlan kpo alɔ kpo le susu me ge.

kpo lɔsu ɔɔ ca ε ko ɔɔ ɛɔɔɛ me ɔ bo nɔ ɔɔ : « E hwlen me ɔɔvo le gan, bɔ ma kpewu bo na hwlen uɔɔ gan ge ! ³² Mɛsya, Izlayɛli sin Axɔsu ɔ ! Ne jete zɔn akluzu ɔ ji na mɔ na kpɔn ! Ne ɔ, mɔ na ɔɔinu n'ε ! » Me ɔɔ e ka do akluzu ji kpo Jezu kpo zenzen le lɔsu ɔɔ zun i ɔ.

Jezu ku

(Matie 27.45-56 ; Lwiki 23.44-49 ; Jaan 19.28-30)

³³ Zɔn hweyivɔ gan weyawe me kaka yi je gbadanu gan atɔn me ɔ, zinflu do ɔɔ gbe ɔ bi me. ³⁴ Bɔ ɔɔ gbadanu gan atɔn me ɔ, Jezu do axwa ɔaxo ɔɔ bo ɔɔ : « *Eloyi, Eloyi, lama sabakitani ?* » Twinme utɔn we nyi '*Mɔwu ce ! Mɔwu ce ! Nu te wutu a jo un do ?*'

³⁵ Me ɔɔɛ ɔɔ me ɔɔ ɔɔ flen le me, bo se xo ɔɔ Jezu ɔɔ ɔ. Bɔ ε ɔɔ : « Mɔ ɔɔto, e ɔɔ Eli ylɔ ɔ ! » ³⁶ Me ɔɔkpo do wezun bo yi sɔ avɔnukija bo nyɔ do vinegli me, bo sɔ slɔ ɔɔɔfan nu, bo dlen do Jezu ɔɔ ne nu. Me ɔ ɔɔ : « Mɔ ci xwi, mɔ na kpɔn ɔɔ Eli na wa ɔɔ e jete zɔn akluzu ɔ ji ja. » ³⁷ Bɔ Jezu do axwa ɔaxo

ḡe, bo bɔnu. ³⁸ Bɔ xɔmɛgbovɔ nɔten mime ɔ tɔn vun do awe, zɔn aga kaka wa do.

³⁹ Ahwanyitɔ-kanwekogǎn ḡe ḡo nukɔn na Jezu bo mɔ ḡe e ku ḡo ɔ ḡo : « Nya xe ɔ, Mǎwu Vi ɔ wɛ e nyi nugbo. » ⁴⁰ Nyɔnu ḡele lɔsu yi ci la, bo ḡo nu ḡe ḡo jɔ le kpɔn sɛdo ɔ. Do nyɔnu nɛle mɛ ɔ, e mɔ Mali Magidalanu ɔ, Mali ḡe nyi Jaki mɛ kpɛvi ɔ kpo Joze kpo sin nɔ, kpo Salome kpo.* ⁴¹ Nyɔnu nɛle wɛ nɔ xodo Jezu bo nɔ gɔ alɔ n'ɛ hwenu ḡe e ḡo Galile ɔ. Nyɔnu susu ḡevo ḡe xodo e wa Jeluzalemu le lɔsu ḡo flɛn.

E sɔ Jezu do yɔdoo mɛ

(Matie 27.57-61 ; Lwiki 23.50-56 ; Jaan 19.38-42)

⁴² Gbenɛgbe ɔ, gbɔjɛzǎn Jwifu le tɔn kpo sɔ wɛ, bɔ zan ko ḡo ku ɔ. ⁴³ Bɔ nya ḡe tiin bo nɔ nyi Jozɛfu bo wa. Alimatenu wɛ e nyi, bo ka nyi mɛnukunteji ḡaxo ḡokpo ḡo tɔxodɔgbɛtǎa Jwifu le tɔn ɔ mɛ. U lɔsu ḡo

---

***15.40** Lwiki 8.2-3

te kpɔn Axósúđûđû Măwu tɔn ɔ. E yi Pilati de kpo adɔgbigbo kpo, bo byɔ Jezu sin cyɔ. ⁴⁴ Bɔ đě Pilati se đɔ Jezu ko ku ɔ, e kpaca ε, bɔ e đɔ e ne yɔ ahwanyitó-kanwekogăn ɔ na mi. Đě e wa ɔ, Pilati kanbyɔ ε đɔ Jezu ku din ɔ, e dɛɛn wε ja. ⁴⁵ Bɔ ahwanyitó-kanwekogăn yigbe na Pilati bo đɔ : « εɛn. » Bɔ Pilati nagbe Jozefu đɔ ne yi sɔ cyɔ ɔ. ⁴⁶ Bɔ Jozefu wa yi xɔ alawe, bo đe cyɔ jete zɔn akluzu ɔ ji, bo bu i do alawe ɔ mε. E sɔ cyɔ ɔ yi do yɔdo đě e kun do so mε ɔ mε, bo bli zannuu đaxo đe su yɔdo ɔ nu. ⁴⁷ Mali Magidalanu ɔ kpo Mali đě nyi Joze sin nɔ ɔ kpo ka đo fi đě e sɔ Jezu sin cyɔ đo ɔ kpɔn ɔ.

16

Jezu fɔn zɔn ku

(Matíe 28.1-8 ; Lwiki 24.1-12 ; Jaan 20.1-10)

¹ Đeé gbɔjɛzan Jwifu lé tɔn wáyî ɔ, Malí Magidalanu ɔ, Malí đeé nyí Jaki sín nɔ ɔ kpó Salome kpó, é xê ami wăndagbenô lé, bo na yí sá ná Jezu sín cyɔ. ² Bɔ

aklunɔzangbe zǎnfɔnnu tēen ɔ, é yî yɔdóó ɔ kân hwenu ɔɛé hwe ɔ́ zε dó ɔ. ³ É ɔ́ kanbyɔ éɔ́lele ɔ́ : « Menu we ka na bli zannuu ɔ́ ɔ́ yɔdo ɔ nu ɔ se na mǐ din ? » ⁴ Zannuu ɔ ka klo tawun. Bɔ ɔ́ é wa ɔ́ ɔ́ ɔ, é mɔ ɔ́ e ko bli i se. ⁵ Nyɔnu nele byɔ yɔdo ɔ me bo mɔ dɔnkpe ɔ́ ɔ́ ayiflenflen ɔ́ aɔusixwe, bɔ awu wee ɔ́ ɔ́ n'ε. Bɔ bu je nyɔnu le ji. ⁶ Dɔnkpe ɔ ka ɔ́ na é ɔ́ : « Mì ma ɔ́ibu o. Un nywe ɔ́ Jezu Nazaleti tɔn ɔ́ e ka do akluzu ji ɔ gbe we mì tɔn. E ko fɔn zɔn ku, e ma ɔ́ fi ge. Mì kpɔn fi ɔ́ e sɔ ε mlɔ ɔ. ⁷ Mì yi ɔ́ na Piyεε kpo ahwanvǔ ɔ́lele kpo ɔ́ Jezu je nukɔn na mì bo yi Galile. Bɔ dɔn we mì na mɔ ε te, ɔ́ ɔ́ e ko ɔ́ na mì ɔ́ ɔ xa. »* ⁸ Ado hu nyɔnu nele, bɔ é je isisɔ ji, bo tɔn zɔn yɔdo ɔ me bo hɔn. É ma ɔ́ xo ɔ́ na meɔ́ ge. Ɖo, é ɔ́ibu.

Jezu sɔ uɔ́ doxya ahwanvǔ utɔn le

(Matíe 28.9-10 ; Lwiki 24.13-45 ; Jaan 20.11-23)

---

*16.7 *Matíe 26.32 ; Maki 14.28*

[⁹ Đě Jezu fɔn zɔn ku aklunɔzangbe zanfɔnnu tɛɛn
ɔ, e sɔ uɔe doxya Mali Magidalanu đě sin gbɛzanmɛ
wɛ e nya yɛ nyananyána canwe zɔn ɔ jɛ nukɔn. ¹⁰ Bɔ
Mali Magidalanu ɔ yi ɔɔ na mɛ đě kpo Jezu kpo nɔ
nɔ kpo bo ko ɔɔ aluwɛmɛ, bɔ ɔɔasin ɔɔ nukun mɛ na
lɛ. ¹¹ Đě mɛ nɛlɛ se bɔ Mali ɔɔ Jezu ɔɔ gbɛ bɔ mi mɔ
ɛ ɔ, é ma ɔɔinu na xo utɔn gɛ. ¹² Né ɔ godó ɔ,
ahwanvũ awe ɔɔlɛ ɔɔ ali ji, bo ɔɔ gletoxo ɔɔ mɛ yi
ɔ. Bɔ Jezu sɔ ninɔmɛ ɔɔ devo, bo sɔ uɔe doxya é. ¹³ Bɔ
ahwanvũ awe lɛ lɛkɔ bo wa ɔɔ na gbɛ étɔn ɔɔlɛ. É
lɔsu ma ɔɔinu na xo étɔn gɛ. ¹⁴ Bɔ, Jezu lɛ sɔ uɔe
doxya ahwanvũ utɔn wɛɔokpo lɛ hwenu đě é ɔɔ nu
ɔɔ do ɔ. E kɛ nu do nuɔiɔi ma ɔɔ kpo ayixa
syensyɛn étɔn kpo wu na é. Đo, ahwanvũ lé ma ɔɔinu
na mɛ đě mɔ ɛ bo ɔɔ e fɔn zɔn ku lɛ sin xo gɛ. ¹⁵ Né ɔ
godó ɔ, Jezu ɔɔ na é ɔɔ : « Mì gbɔn gbɛ ɔ bi, mɛ bo
jla Wɛn Đagbɛ ɔ na gbɛtɔ lɛ bi.* ¹⁶ Mɛ đě na ɔɔinu, bo
na lɛ yɛhwɛsin ɔ na mɔ hwɛngan. Amɔ, mɛ đě ma

---

*16.15 Mɛsɛdo 1.8

na ɔ́inu ge ɔ, e na ɔ́o hwe n'ε. ¹⁷ Me ɔ́ě na ɔ́inu le ɔ, nǔji-awǔ ɔ́ě é na nɔ́ jle le ɔ́ie : Ɖo nyikɔ́ ce me ɔ, é na nɔ́ nya ye nyananyána le. É na do gbe yɔ́yɔ. ¹⁸ É na nɔ́ wle dan aɔ́ivenɔ́ le kpo alɔ́ kpo. Na é na bo nu numayinu ɔ́e ɔ, nuɔ́e ma na wa é ge. É na nɔ́ sɔ́ alɔ́ do azinzɔ́nnɔ́ le ji bo na xoɔ́e, bɔ́ azɔ́n étɔ́n na nɔ́ gbɔ́. » ¹⁹ Bɔ́ ɔ́ě Aklunô Jezu ɔ́ɔ́ xɔ́ nele na é vɔ́ ɔ, Mǎwu sɔ́ ε yi jixwe, bɔ́ e yi flen adusixwe n'ε.* ²⁰ Bɔ́ ahwanvǔ lé ɔ́ido, bo yi jla Wen Ɖagbe ɔ́ gbɔ́n fi bi. Aklunô ɔ́o kɔ́ xe é, bɔ́ nǔji-awǔ le ɔ́o jɔ́ ɔ, bo xle ɔ́o xo ɔ́ě é ɔ́o jla ɔ́ nyi xo nugbo.]^N

---

* **16.19** Mesedo 1.9-11

^N**16.20** Xixame xé lé ma ɔ́o Mǎwuxowema nukɔ́ntɔ́n ɔ́ě è wlan kpo alɔ́ kpo le susu me ge.